

Slekt og Data



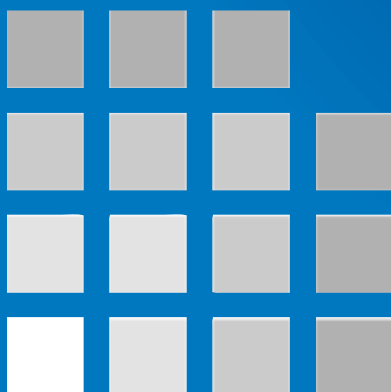
MEDLEMSBLAD FOR DIS-NORGE
ÅRGANG 12 - NR 4 - 2001



Kart - en viktig
ressurs for slektsforskere s. 6

Konvertering
av slektsbok til data s. 8

Et praktisk eksempel
- slektskolen del 5 s. 12





Vidar Øverlie (styreansvarlig)
Dagfinn Andreassen
Steinar Oddenes
Viggo Eide
Jan Eivind Braaten



Jan Eri
Leder DIS-Norge

Slekt og Data møter regnbuen

Slekt og Data redaksjonen la for et drøyt år siden om produksjonen slik at den i større grad ble basert på egeninnsats. Omleggingen har ført til betydelige kostnadsreduksjoner, og allerede for et år siden kunne man tillate seg å innføre én ekstra farge i bladet. Den ble brukt for å "mat-che" fargene i foreningens nye logo.

Men nå tar redaksjonen skrittet fullt ut, til fire-fargers trykk gjennom hele bladet, og det første nummeret er det du leser nå. Takk til redaktør og redaksjon, hvis innsats har gjort dette mulig!

Kontingenten for 2002

Vedlagt dette bladet vil du finne en giro for medlemskontingenten for 2002. Tidligere har denne giroen vært vedlagt det første bladet hvert år. Det at medlemsperioden, januar-desember, ikke samsvarer med betalingsperioden, mars-februar, har medført ekstra kostnader blant annet med Slekt og Data, og det er det vi nå ønsker å rette på.

Trondheim registreres!

Kilderegistreringsdugnaden griper stadig om seg. Kopier av over 50 kirkebøker er til nå bestilt fra Arkiverket. Lokallagene i Møre og Romsdal, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Telemark og Østfold har kommet godt i gang med flere grupper, i tillegg til at aktiviteten i Hordaland, Oslo/Akershus og Rogaland fortsetter. Aust-Agder og Hedmark ligger i startgropa. De resterende lokallagene oppfordres med dette til å sette i gang!

Spesielt vil vi nevne at DIS-Sør-Trøndelag har bestemt seg for å kaste seg over kirkebøkene fra Trondheim by. En frisk satsing som applauderes fra hele slektsforsker-Norge! De to første datafilene registrert under samarbeidsavtalen mellom Riksarkivaren og DIS-Norge ble lagt ut i Digitalarkivet i oktober, og de kom fra DIS-Telemark. Vi gratulerer!

Internett konferansen

DIS-Norges første Internett-konferanse ble avholdt i Oslo 13.-14. oktober. Her møttes Internett-ansvarlige fra nesten alle lokallag, fra de fleste av de ni aktivitetsutvalgene, fra styret, fra valgkomiteen og fra Internett-utvalget. Overføringen av foreningens tjenester til den nye Internett-serveren er i gang, og hovedmålsetningen med konferansen var å introdusere de nye tjenestene for brukerne og å gi opplæring. Både interne og eksterne ressurser ble benyttet, og det ble gitt opplæring i bruk av alt fra nye e-post tjenester til SSH, SCP, MySQL, PHP, X Window og mye mer. Mange nye tjenester, men

fortsatt med full frihet for hver enkelt bruker til å velge sitt eget ambisjonsnivå.

Allerede i skrivende stund har nesten halvparten av lokallagene flyttet sine sider over på den nye serveren, og dermed også fått egne domenenavn på formen xy.disnorge.no der xy er to-bokstavskoden for laget. Eksempelvis finner du nå DIS-Vest-Agder på <http://va.disnorge.no/> mens DIS-Sør-Trøndelag er på <http://st.disnorge.no/>. I tillegg har de tillitsvalgte, både sentralt og lokalt, fått nye, faste e-post adresser som er lettere å huske og forstå, f.eks. kasserer@va.disnorge.no. Disse finner du oversikt over annet sted i bladet.

lokalhistorie.no

Norsk Lokalhistorisk Institutt (NLI) er blitt bevilget midler for å starte oppbyggingen av et nasjonalt lokalhistorisk nettsted. Også slektsgransking er tiltenkt plass på lokalhistorie.no, som er ment å fungere både som en fagportal og som en informasjonstjeneste. DIS-Norge er invitert til å delta i samarbeid om å bygge opp og bidra til denne delen av tjenesten. Dette ønsker vi å gjøre, gjerne i samarbeid med andre inviterte aktører i slektsgranskermiljøet.

En forening med åpenhet

om sine aktiviteter og planer er hva vi ønsker at DIS-Norge skal være. Jeg minner om at du som er medlem på hjemmesidene våre kan lese om hvilke saker som behandles i styret på siden "Medlemsinformasjon" (se nederst om passord). Og at du kan lese om de ni forskjellige aktivitetsutvalgene, deres ansvarsområder og planer for 2001 på siden "Aktiviteten". I skrivende stund oppjusteres planene for 2002, blant annet som en del av arbeidet med å utarbeide budsjett for de to neste årene.

Julegave?

Kanskje et medlemskap i DIS-Norge kan være en idé? Hvis du bestiller nå varer medlemskapet ut året og hele 2002. Ta kontakt med vårt kontor på e-post eller telefon.

Eller kanskje en liten julegave til deg selv? 3. utgave av "Startheftet", som alle nyinnmeldte nå får tilsendt, kan hentes som PDF-fil fra vår hjemmeside ved å klikke "Slektsfaglig stoff" på hovedsiden. Når du laster ned må du oppgi brukernavnet ditt (eks. dn12345) og passordet (eks. xyz123) som er trykket på baksiden av dette bladet.

Med ønske om en god og fredfylt jul, og et riktig godt nytt år!

JanE

leder@disnorge.no

DIS-Norges styre

Leder

Jan Eri
Reverudåsen 55A, 1341 Slependen
Telefon 67 55 96 97
leder@disnorge.no

Nestleder

Tone E. Moseid
Skiv. 74, 1914 Ytre Enebakk
Telefon 64 92 96 98
nestleder@disnorge.no

Kasserer

Per Steinar Håkleiv
Vestaveien 46, 1476 Rasta
Telefon 67 90 65 48
kasserer@disnorge.no

Styremedlemmer

Vidar Øverlie
STOS, Privat Bag 2035
New Plymouth 4620, New Zealand
Telefon +64 6 751 4412
oeverlie@xtra.co.nz

Lars Nygaard
Gravdalsveien 12H, 0756 Oslo
Telefon 22 52 29 97
lrygaard@chello.no

Lars Løberg
Jensmessveien 20, 0376 Oslo
Telefon 22 13 79 64
bringl@online.no

Norunn Klettum
Tyristubbeveien 19, 0687 Oslo
Telefon 22 76 06 10
klettum@online.no

Kjell Helge Moe
Mosoddveien 7C
2619 Lillehammer
Telefon 61 26 42 62
khmoe@start.no

Vara

Dagfinn Ugelstad Larsen
Lundeby, 1640 Råde
Telefon 69 28 11 16
dularsen@online.no

Rolf Bjerke Holte
Blålyngveien 1
8200 Fauske
Telefon 75 64 38 83
rolf.holte@isk-tv.no

Valgkomité

Per Henrik Bache
Alf Christophersen
Jan Solberg
Sjur Madsen
valgkomite@disnorge.no

Distreff adresse

se www.disnorge.no/distreff/
for lokale kontakter
Alf Christophersen
4909 Songe
distreff@disnorge.no
Telefon 37 16 42 09 p, 22 85 13 27 a

På kontoret

Åse Wethal Holen
Gerd Gran Andreassen
Kontortid mandag, onsdag og torsdag 9-15
Telefon 222 666 77
Fax 22 76 03 56
Epost: kontor@disnorge.no
Web-sider: www.disnorge.no

F R A redaktøren

Sort-hvitt og fine farger

Skrittet fra sort-hvitt og en farge til fire farger var ikke kostbart, men det gir muligheter. Spesielt gir det muligheter til å overdrive...

Vi vil forsøke å holde en nøktern profil også framover. I første rekke vil dere merke fargebruken på de gjennomgående elementene. Vi vil legge opp til å benytte oss av en hovedfarge for hver årgang framover. På den måten vil det være enkelt å finne tilbake til f.eks. 2001-årgangen som var rød.

Vi får nå også muligheten til å benytte oss av fargebilder som illustrasjon og fargeplansjer som bedre kan vise sammenhengene og flyt. Dette vil nok være den største forandringen.

Bruk av farger vil også kreve at vi må sette større krav til det materiell vi benytter oss av. Det holder ikke lenger å sende oss bilder i lavoppløselig (72 dpi) jpg-format og tro at dette vil gi et godt resultat på trykk. Bilder som skal trykkes krever en oppløsning på 300 dpi (dots per inch), mens bilder som skal vises på skjerm og på internett ikke krever mer enn 72 dpi.

Vi vil i bladene framover derfor forsøke å gi dere en «billedskole» på samme måte som vi nå har en «slektskole». Bruk av bilder blir mer og mer vanlig i slektsprogram og kravene til billedkvalitet vil som oftest avhenge av hva de i siste rekke skal benyttes til. Skal sluttresultatet bli en slektsbok vil kravet være et annet enn om bildene skal benyttes til en internett-publisering.

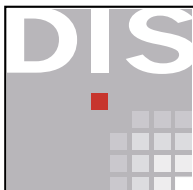
Slekt og Data har fått et nytt redaksjonsmedlem som vil ha ansvar for alt som har med bilder å gjøre. Knut Winje er utdannet reklamefotograf og billedesigner og er i dag bl.a. tilknyttet utdanningssenteret Andalucia Directo SL i Spania som instruktør og lærer i bildebehandling og design.

Vi ønsker også å komme i kontakt med medlemmer som har erfaring i publisering av slektsdata på internett. Dette blir stadig mer populært og vi vil gjerne bringe artikler om programvare, fremgangsmåter, erfaringer og fallgruber. Ta kontakt!

Til slutt vil jeg beklage at skrivefeildjvelen slo til med full kraft i forrige nummer: Skifter ble til Skrifter flere steder - og det er bare å beklage.



Ole Harald Flåten
Redaktør



FORSIDE:
Fotoalbum fra Botsfengselet, 1910

REDAKTØR
Ole Harald Flåten
slekt-og-data@disnorge.no

Redaksjonsmedarbeidere:
Jan M. Keus, Dagfinn U. Larsen,

Ole Bjørn Darrud, Aud Magnhild Ohnstad, Finn Holden, Siri Ressel, Sølvi Arntzen, Eirik Nord, Knut Winje

BLADETS ADRESSE:
Postboks 29 Bryn, 0611 OSLO

OPPLAG: 7.200
Abonnement for bibliotek og liknende institusjoner kan tegnes for kr 200,- pr. år.

ANNONSERING:
Annonser kan tegnes ved henvendelse til redaksjonen.

PRODUKSJON OG TRYKK:
Stens Trykkeri AS, Dilling

NESTE NUMMER
sendes ut i mars. Siste frist for levering av stoff er 1. februar

Innehold

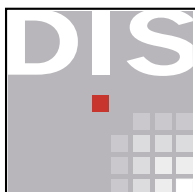
Slekt og data nr 4-2001

Slekt og data tar gjerne i mot stoff og forslag til stoff fra medlemmene. Vi kan ikke garantere at innsendt materiale vil bli benyttet og vi forbeholder oss retten til å korte ned og redigere innsendte bidrag. Stoff som sendes inn til bladets DISkusjonssider står helt og fullt for innsenderens mening og vil bli benyttet i den utstrekning plassen tillater det. Vi oppfordrer til å skrive kort. Innlegg som strider mot «god folkeskikk» vil ikke bli benyttet.

Arrangementer meldes inn til DIS-Norges hjemmesider og skal ikke sendes redaksjonen.

Etterlysninger sendes til DIS-Norge eller på e-post til etterlysning@disnorge.no

2	Oversikt over organisasjonen
3	Lederspalten
4	Fra redaktøren
5	Innhold
6	Kart - en viktig ressurs for slektsforskere
8	Konvertering av slektsbok til data
12	Slektskolen del 5 - På leting etter Karen Spørcks aner (et praktisk eksempel)
18	Arkivenes dag på Riksarkivet
20	DIS-Norges landsmøte 2002
21	Medlemstilbud DIS-Norge
22	DISkusjon: Er mer alltid bedre?
23	DISkusjon: Norske navnetradisjoner og norsk slektsprogramvare
24	Annonse
25	Dataordliste del 3
26	Norsk Slekthistorisk Forening 75 år
28	Nye bøker
30	DIS-arrangement 2002
32	Etterlysninger
35	Faste e-postadresser DIS-Norge og lokallagene
36	Hjelp! Virusepidemi!

	Annonsepriser	Vanlig tekstsider	Nest siste side	Bakside
	Slekt og Data	1/1 side kr 7.000	1/1 side kr 8.500	1/1 side kr 10.000
	Forutsetter ferdig	1/2 side kr 4.500	1/2 side kr 5.000	1/2 side kr 6.000
	original. Kontakt	1/4 side kr 2.500	1/4 side kr 3.000	1/4 side kr 3.500
	slekt-og-data@disnorge.no			

Kart - en viktig ressurs for



Finn Holden, Cand. philol. med historie
hovedfag fra Universitetet i Oslo, tidligere
lektor, studieinspektør, lærebokforfatter.
Nå pensionist med hovedinteresse
lokalhistorie og slektshistorie. fholden@c2i.net

Den som har besøkt de svenske slektsforskerdagene, har gjerne kastet misunnelige blikk på de flotte økonomiske kartene fra 1890-årene som selges der for en rimelig penge. Disse kartene dekker hele, eller i hvert fall store deler av, Sverige og kan gi interessant informasjon om gårder og områder hvor ens forfedre har bodd.

Så vidt vites, finnes ikke slike kart generelt tilgjengelig for salg i Norge. Her i landet er historiske kart fordelt på flere institusjoner, der de viktigste er Statens kartverk, Riksarkivet, Kartavdelingen ved Nasjonalbiblioteket og Jordskifteverket (ved sine fylkeskontorer). Noen kart finnes også andre steder, for eksempel ved statsarkivene og Universitetsbiblioteket i Trondheim.

Artikkelforfatterne har vært på besøk hos Statens kartverk på Ringerike for å se nærmere på hva som finnes der.

HISTORISKE KART

En kartserie som er relativt lett tilgjengelig og som kan være av interesse for mange, er "amtskartene" som ble laget i perioden 1826-1917 for alle fylker unntatt Nordland. Målestokk er 1:200.000 med unntak av Finnmark som er på 1:500.000. Disse kartene er basert på originalmålinger i målestokk 1:10.000-1:100.000 utført fra 1773 og fremover. Landet ble delt opp i et rutennett bestående av ca 3000 ruter, og de

originale målingene oppbevares fortsatt ved Statens kartverk i Hønefoss. Ingen av dem er digitalisert, men noen er avfotografert (dias).

For Østfold og Vestfold finnes disse kartene tilgjengelig i faksimiletrykk, og koster da ca. 130,- pr. stk. pluss forsendelse. For de andre fylkene må det tas kopier, det koster eventuelt ca. 370,- pr. ark. Vær oppmerksom på at noen av kartene består av to eller tre ark. Størrelsen pr. ark kan være opptil 90x63 cm, men de fleste er mindre.

MODERNE KART

Den topografiske hovedkartserien, "Norge 1:50.000", er kanskje den moderne kartserien som er best kjent blant slektsforskere i Norge, disse kartene er i salg i vanlig bokhandel. I tillegg finnes "økonomisk kartverk" med en målestokk på 1:5.000. Disse kartene er oftest tilgjengelig hos teknisk etat i kommunen det gjelder, eventuelt hos fylkeskartkontoret.

DIGITALE KART

Det er de to kartseriene nevnt over som i dag er tilgjengelig på den digitale karttjenesten Norgessglasset. Gå til <http://www.statkart.no/> og klikk på "Norgessglasset", der har du gratis tilgang til denne ressursen. Hvilken av de to kartseriene du bruker, er i praksis avhengig av valgt zoom-faktor. Disse digitale kartene kan man fritt benytte (kopiere) til privat bruk. Dersom du derimot ønsker å publisere dem for andre i din personlige slektsbok eller hjemmeside, må du forespørre kartverket. Det vil vanligvis bli gitt klarsignal for dette mot at du oppgir kilde.

Kartverket monitorerer antall kartutsnitt som sendes ut på døgnbasis. Hver gang en bruker ber om et stedsnavn, adresse eller bare zoomer i kartet, registreres dette som et "henvendelse" som resulterer i utsendelse av et kartutsnitt, og det er disse som telles. Snitt pr døgn mandag-fredag ligger på ca 20.000, mens det på lørdag er ca 8.000 og på søndag 12.000. Fram til og med

Linker

Norgessglasset:	http://ngis2.statkart.no/norgessglasset/default.html
Statens Kartverk:	http://www.statkart.no/
MapOnWeb:	http://www.maponweb.no/no/start.html
Hvor.no:	http://www.hvor.no/
Aftenposten kart:	http://tux1.aftenposten.no/kart/index.htm

for slektsforskere



Vår vertskap hos kartverket: fra venstre Bjørn Magnus Kihle, Ulf Hansen, Karsten Lien

15. november har det i 2001 vært 4.688.336 utsendelser av kartutsnitt via Norgesglasset.

ANDRE KILDER I KARTVERKET

I tilknytning til oppmålingsarbeidene finnes også to andre kilder av interesse for slektsforskere. Sammen med kartene er ofte registrert en såkalt "topografisk beskrivelse" som inneholder informasjon om topografi, veier, grenser, vassdrag, næringsveier mm. For tilgang

til dette materialet må du ta kontakt med kartverket (se nedenfor). Det finnes også ca 16.500 foto fra hele Norge fra perioden 1870-1955. Disse planlegges publisert på web-sidene til Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana.

Det finnes en rekke andre kart hos kartverket, men da ikke gjennomført landsdekkende på samme måte som kartene nevnt tidligere. Dersom du er interessert i noen av ressursene nevnt

ovenfor, bør du ta kontakt med Statens kartverk, kartsamlingen ved Ulf Hansen, telefon 32 11 82 34, for nærmere informasjon og eventuell bestilling.

Konvertering av slektsbo



Alf Christophersen, er ansatt ved Johan Throne Holsts institutt for ernæringsforskning som ingeniør, og lager programvare
alf.christophersen@basalmed.uio.no

Flere av dere har vel vært i den situasjonen at man har brukt en flat tekststruktur når man har registrert sine verdifulle slektsdata og ikke et slektsprogram, for så å oppdage at naboen som jo er omtalt i filen, kanskje fyller 70 år, og man ville så gjerne ha laget en anetavle for ham eller henne. Men, siden alle slektsregistreringer bare er laget i Word eller lignende og tar utgangspunkt i en selv som proband, så må man droppe det da det vil koste for mye arbeid å registrere om kanskje mange tusen personer.

Vi skal derfor her se nærmere på hvordan du kan gjøre om tekstfila til en Gedcom-fil som du kan bruke som input til omtrent hvilket som helst slektsprogram.

Vi trenger følgende: En teksteditor som kan spare resultatfila vi arbeider med som såkalt tekst-format, f.eks. Microsoft Word samt et regneark-program som f.eks. Microsoft Excel eller annet som gjør samme jobben. Det vil også være en idé å hente ned en beskrivelse av Gedcom-formatet. Dette kan fort heller bli forvirrende, men vil være til hjelp hvis du vil konvertere mest mulig av dine fritekstlige notater. Videre trenger vi tid, sterk vilje og kanskje noe mot?

HVORDAN BRUKERVI GEDCOM?

Gedcom baserer seg på nivåer av informasjon hvor nivå 0 er mest basal. Nivå 1 er da en detalj om det som beskrives i 0-tag'en, f.eks. en person, 2 beskriver så en detalj under nærmeste forløpende 1-nivå tag etc. hvor data på nivå 6 eller 7 er svært spesialisert informasjon som vi nok ikke trenger her.

Eks.
0 @P1@ INDI
...
1 BIRT
2 DATE 1786
3 NOTE CA

I gedcom-fila starter det hele med en

linje som forteller lesende program (og leseren) at her kommer en fil med Gedcom-informasjon. Linja er helt enkel og lyder som følgende: 0 HEAD. Deretter kan det følge noen linjer med generell informasjon til programmet om hva slags data som kan forventes. Tallet '0' beskriver nivået som nevnt ovenfor. Ordet HEAD er det vi kaller en tag, og disse finnes det mange av i Gedcom. Vi skal i første rekke kun bruke et fåtall av disse for å lage et skall omkring hver person og hvert ekteskap, evt. også rundt hver strukturerte kilde. På '0'-nivå har vi kun noen få tags som er gyldige, og noen av disse skal ha en helt spesiell plassering i fila. Eksempler på dette er at først kommer linja 0 HEAD og aller sist kommer linja 0 TRLR.

Hver linje skal maksimalt inneholde 255 tegn, men rundt 80 tegn er vanlig, dvs. 80 tegn tekst pluss 7 tegn til nivåinformasjon og tag som gjelder resten av linjen. Man kan ikke regne med at linjer som blir lengre enn 255 tegn, blir lest inn av andre program. Det finnes skrekkeksampler på programmer som sender ut hele avsnitt på tusenvis av tegn som en eneste lang rekke med tegn, uten å bli brutt opp i linjer med 1 CONC foran. Eksempel på dette er eldre utgaver av WinFam.

Hovedbrødteksten vår vil være NOTE med etterfølgende CONC og CONT-tags. Brødtekst uten spesiell informa-

sjon vil beholdes som 1 NOTE <tekst>, men kun første linje for brødteksten skal bruke denne tag. Resten av brødteksten vil utgjøre nye linjer á ca. 80 tegn, dvs. man kan godt være konsekvent og heller dele ord mellom 80. og 81. bokstav da neste linje uansett skal være en konkateneringslinje (sammen-skjønningsslinje), dvs. neste linje bokstav nr 8 vil følge tett på forrige linjes siste tegn og kan dermed være blank om siste tegn på forrige linje tilfældigvis var et helt ord (se eksempel). Vi fortsetter altså neste linje med 2 CONC <tekst> hvis det ikke skal være noe nytt avsnitt. Når vi kommer til et nytt avsnitt, lar vi denne setningen kun være på f.eks. 20 tegn hvis det er hva som gjenstår, dvs. at ant. tegn skal være færre enn 80. Neste linje skal nå starte med koden 2 CONT <nytt avsnitt> og fortsetter innen avsnittet med nye 2 CONC.

BEGYNNELSEN

Det kan lønne seg å starte opp det hele med å legge inn noen få data inn i et slektsprogram som en ren test og så foreta en eksport av dette til Gedcom. Legg inn gjerne alle typer notiser du finner i programmet, født, død, utflyttet, innflyttet etc. Da får du en liten følelse av hva som skal være med og en enkel struktur for dette. Som nevnt skal det før noen personer nevnes i filen, legges inn litt info om program som skapte fil, tegnsett og info om person som har laget filen. Her trengs strengt tatt kun opplysningen 1 CHAR ANSI som er

ok til data

navnet på tegnsettet du bruker om du lager en tekstfil i et Windows-system eller 1 CHAR MAC hvis du bruker en Macintosh. Du kan bruke 1 CHAR ANSI også under Unix og Linux.

Ta nå for deg beskrivelsene av personene. Husk endelig å ta en backup av originalfilen før du gjør noe du kanskje underveis kommer til å angre. Spar som en begynnelse hele fila som en tekstfil som du kaller noe med .ged, f.eks. min-eksport.ged. Lag en utskrift av alt materiale og sjekk at du ikke har dublettert personene, dvs. skrevet en beskrivelse av en bestemt person på flere steder. Disse må du i så fall samle sammen til en større beskrivelse.

I et regneark som du kaller Personer, noterer du deg i 2. kolonne navnet på vedkommende, det kan være en idé å bruke to kolonner, ett for fornavn og ett for etternavn så du lett kan sortere alle data. I første rad som skal være overskriftslinje, skriver du i 1. felt (A) teksten ID, i andre felt 'fornavn', i tredje felt 'etternavn', i fjerde felt 'født', i 5. felt 'død', i 6. felt 'foreldres ID', i de neste feltene ID ektefelle 1, ID ektefelle 2 osv. Hva disse felter skal inneholde, kommer vi tilbake til.

Ta for deg første persons beskrivelse og finn frem til i det minste følgende: navn, kjønn, yrke, foreldre, ektefeller, når født og når død, samt hvor født og død samt giftedato og sted for evt. ekteskap. Flytt alle disse informasjonen til begynnelsen av beskrivelsen av personen. (Det kan dog være at noe av dette mangler, det får man leve med inntil videre, kan hende vil et bidrag til Distreff som avslutning gi en løsning på både en og flere gåter du har strevet med.) Ta også og flytt inn foran alle andre begi-

venheter i vedkommendes liv, helst kronologisk hvor altså død, begravelse og skifte danner de siste begivenheter i vedkommendes liv og nære ettertid. Den resterende beskrivelse av vedkommende lar du stå til sist, og etter dette lager du avstand med et par nye, blanke linjer til neste mann i beskrivelsene dine.

Første person skal du så navngi med P og et tall som for første person er '1', for 2. person i beskrivelsen er '2' osv. I linja over beskrivelsen skriver du nå følgende tekst:

0 @P1@ INDI

På neste linje er det vanlig å ha med navnet. Det skrives i Gedcom på en helt spesiell måte:

1 NAME fornavn/etternavn/, f.eks. 1 NAME Alf/Christophersen/ eller for min oldefar: 1 NAME Ole /Jacobsen Schjerven/. Noen foretrekker dog å registrere det siste som 1 NAME Ole Jacobsen /Schjerven/

I regnearket fyller du inn 'P1' i første kolonne for vedkommendes navn.

Videre kommer så en linje for kjønn: 1 SEX M/F der man enten skriver 1 SEX M eller 1 SEX F. Fyll inn tilsvarende kjønnsbenevnelse for vedkommende i regnearket.

Hvis du har funnet et yrke, skriver du i det minste:

1 OCCU <yrket>, men dette kan forfinnes noe hvis du vet noe om sted og tidsrom for yrkesutøvelsen til

1 OCCU <yrkets navn>
2 DATE <tidsperiode>
2 PLAC <sted for yrkesutøvelse>

1-tallet i notisene ovenfor peker tilbake til det som sist startet med '0', dvs. personen 'P1', 2-tallet peker til siste linje som startet med n-1, dvs. 1 i dette tilfellet, 1 OCCU. Tag'ene på nivå 2 beskriver mer detaljert tingene på nivå 1, tag'er på nivå 3 beskriver ting som gjelder siste setning på nivå 2 etc.

Hvis du et annet sted har registrert egne avsnitt om foreldrene, noterer du deg midlertidig deres ID av ovennevnte type hvis du nå er på et punkt hvor du konverterer person nr 251 og foreldrene har du allerede funnet tidligere. Finn ut av tekstene hvilke ID disse har, f.eks. ved å slå opp i regnearket. Vi får nå bruk for et annet regneark, Ekteskap. I dette skal du i første felt ha en ID som f.eks. begynner med M (for Marriage) eller E (for ekteskap). I andre felt har du Mann og i tredje felt Kvinne. I fjerde felt Dato, i femte felt skal du ha Sted, i sjette felt Kilde, og i de neste feltene har du ID for hvert barn, helst i kronologisk følge om mulig.

Hvis du finner foreldrenes ekteskap, legger du inn i et av feltene for barn denne persons ID, for person 1 altså P1.

I teksten legger du inn følgende setning
1 FAMC @E<foreldres ekteskap>@,
f.eks. 1 FAMC @E45@

Når du nå har fått på plass et individ, vedkommendes navn, kjønn og foreldrenes ekteskap (hvis noen er kjent), skal du så begynne å konvertere begivenhetene i vedkommendes liv. Vi starter med det basale, født og døpt, gifte-

mål, evt. død, begravelse og skifte.

Født registrerer vi med en til tre linjer med tekst, en for begivenheten, en for dato og en for sted. Vi kan også supplere med en linje for kilde og evt. annet, men det får være finarbeid for senere bearbeidelse. Alle begivenheter er notiser på '1'-nivå og alle beskrivelser av begivenheten som sted og tid er notiser på neste trinn, '2'.

```
1 BIRT
2 DATE 03 JUL 1723
2 PLAC Laskebakkane, Songe, Holt,
Aust-Agder
```

kan f.eks. være en måte å angi en begivenhet, denne har ikke noen kilde tilknyttet.

```
1 BAPT
2 DATE 08 JUL 1723
2 PLAC Holt kirke, Holt, Aust-
Agder
2 SOUR Holt kirkebok
```

kan være en annen måte å registrere på, her er kilden en flat struktur som mange 'moderne' mennesker ikke liker.

```
1 DEAT
2 DATE 1815
2 PLAC USA
2 SOUR @S234@
```

kan være en annen måte å registrere dette på. Her peker @S234@ på en strukturert kilde som må komme et sted, f.eks. foran neste person, som i det minste må skrives på formen

```
0 @234@ SOUR
1 NAME Holt kirkebok
```

HVILKE BEGIVENHETER KAN MARKERES?

På nettet kan du flere steder finne oversikter over Gedcom-tags og deres betydninger. Otto Jørgensen har bl.a. laget en slik ressurs på sine hjemmesider. Siden er et resultat av et samarbeide via [news:no.fritid.slektsforskning.it](http://news.no.fritid.slektsforskning.it)

ET LITE EKSEMPEL

I Word har man kanskje skrevet noe slikt i fritekst som:

Bonden Ole Hansen ble født 23. april 1734 og døpt i Holt kirke 2. mai 1734. Han ble konfirmert 12. mai 1748 og giftet seg 27. oktober 1759 i Vestre Moland kirke med Hansine Bertelsdtr, født 6. august 1736 i Vestre Moland, datter av Bertel Jensen. De fikk sønnen Hans Olsen 9. november 1760 i Holt. Ole Hansen drev et gårdsbruk der i bygda og ble en aktet og æret bonde. Ole måtte altså reise helt til Vestre Moland for å finne seg et dugelig koneemne. Det ble det mye folkesnakk av.

Her er det beskrevet i mer eller mindre grad Ole Hansen, kona Hansine Bertelsdtr, hennes far Bertel Jensen og sønnen Hans Olsen. Andre steder i notatene har man kanskje skrevet andre opplysninger om de samme, og der kan det være at de samme personer omtales i relasjon til enda flere personer. Vi må derfor samle korte opplysninger om den enkelte så det senere er lett å finne igjen den enkelte i den dannede Gedcom-filen som fort blir ganske så voluminøs fordi det er så mange linjer med data som skal skrives om hver, og hver enkelt begivenhet kan ta flere linjer som vist ovenfor.

Jeg vil anbefale at man ved siden av en teksteditor også tar i bruk et regneark eller en database. I denne noterer du pr

linje vitale opplysninger om hver enkelt person eller ekteskap slik at du raskt kan slå opp korrekt ID for hver person eller ekteskap.

Ovenstående eksempel gir således følgende Gedcom-fil

```
0 HEAD
1 SOUR Egenkodet
1 DEST Broskeep
1 CHAR ANSI
1 SUBM @S1@
0 @S1@SUBM
1 NAME Alf Christophersen
0 @P1@ INDI
1 SEX M
1 NAME Ole /Hansen/
1 BIRT
2 DATE 23 APR 1734
1 CHR
2 DATE 2 MAY 1734
2 PLAC Holt kirke
1 EVEN
2 TYPE Konfirmert
2 DATE 12 MAY 1748
1 FAMS @F1@
1 OCCU Bonde
1 NOTE Ole Hansen drev et gårdsbruk
der i bygda og ble en aktet og æ
2 CONC ret bonde.
2 CONT Ole måtte altså reise helt til
Vestre Moland for å finne seg et d
2 CONC ugelig koneemne. Det ble det
mye folkesnakk av.
0 @P2@ INDI
1 SEX F
1 NAME Hansine /Bertelsdtr/
1 BIRT
2 DATE 6 AUG 1736
2 PLAC Vestre Moland
1 FAMS @F1@
1 FAMC @F2@
0 @P3@ INDI
1 SEX M
1 NAME Bertel /Jensen/
```

1 FAMS @F2@
 0 @P4@ INDI
 1 SEX M
 1 NAME Hans /Olsen/
 1 FAMC @F1@
 1 BIRT
 2 DATE 9 NOV 1760
 2 PLAC Holt
 0 @F1@
 1 MARR
 2 PLAC Vestre Moland
 2 DATE 27 OCT 1759
 1 HUSB @P1@
 1 WIFE @P2@
 1 CHIL @P4@
 0 @F2@
 1 HUSB @P3@
 1 CHIL @P4@
 0 TRLR

I regnearket noterer du i første kolonne den unike identifikatoren for hver person, her P1, P2, P3 eller P4 for personer eller F1 eller F2 for familier. I neste kolonne noteres navnet på person, i tredje kolonne fødselsdag og sted, i fjerde kolonne f.eks. tilsvarende for død, deretter id til foreldrenes ekteskap og deretter id for personens ekteskap, evt. navn på ektefelle om ektefelles navn og/eller ekteskapets id ikke er notert. Tilsvarende for foreldrene i forrige kolonne.. For ekteskap er det ok å bruke id i første kolonne, husbond i neste felt og kone i det tredje feltet. Ekteskap inngått og sted i 4. felt og deretter ID eller navn på barn med fødselsdato og sted i de neste feltene. Etterhvert som barna får en ID og legges inn i regnearket bør navnene i ekteskapslinjen erstattes med tilhørende ID. Da får man fortere oversikt over hvilke personer som er på plass under konverteringen.

DETTE SKULLE GI

Personer						
ID	Fornavn	Etternavn	Født	Død	Foreldre	Ektefeller
P1	Ole	Hansen	23. april 1734	?		F1
P2	Hansine	Bertelsdtr	6. august 1736 Vestre Moland	?	F2	F1
P3	Bertel	Jensen	?	?		F2
P4	Hans	Olsen	9. november 1760 Holt	?	F1	

Ekteskap				
ID	Far	Mor	Ekteskap inngått	Barn
F1	P1	P2	27. oktober 1759 Vestre Moland	P4
F2	P3			P2

Ved gjennomgåelse av hele manus finner du kanskje mer opplysninger om de enkelte personer. Du bør da først finne ut hvor de nevnes i Gedcom-fila ut fra tabellene over, adder informasjonen til tabellen hvis det er plass for den slags og adder selvsagt tag'ene med innhold som nødvendig i Gedcom-fila, selvsagt under rett person eller ekteskap. Husk å registrere ekteskap for en person i rett rekkefølge og barna i et ekteskap i rett rekkefølge.

Når du mener at dine data er omgjort til Gedcom-tekst og det som lar seg gjøre om til hendelsestags, er gjort om og resterende biografi er gjort om til en fortløpende 1 NOTE <tekst> 2 CONC <mer tekst i avsnittet> 2 CONT <nytt avsnitt> 2 CONC <mer tekst i avsnittet>, så får du foreta en prøveimport i et slektsprogram. Skriv etterpå ut en tilsvarende utskrift og sjekk at du ikke har rotet med forbindelser mellom personene. Sjekk også at dine tekster i full fritekst er på plass slik du ønsker. Hvis feil får du undersøke i dine registreringer om hva det er du feiler med, f.eks. kan det være at en

person som omtales på mange steder, har blitt til flere uavhengige personer. Da må du finne en av registreringene hvor du kan knytte opp alt det andre om vedkommende og sørge for at dette inkluderes kun i en person.

Håper dette har kunnet gi deg en liten pekepinn til hvordan du kan komme i gang med å omgjøre dine flate registreringer om til en database via Gedcom.

Restaurering av gamle bilder

Jeg har gleden av å arbeide med bildebehandlingen til dette nummer av Slekt og Data, og i den denne forbindelse ser jeg at det sikkert er flere av DIS Norges medlemmer som vil ha behov for restaurering og justering av gamle bilder. Dette er kanskje bilder som skal inn i album eller etter hvert slektsboken.

Min epost-adresse er knutwi@online.no eller Fax 22 43 07 55

Knut Winje

På leting etter Karen Spørck



Norunn Klettum, har drevet med slektsforskning i 30 år, lærer med sosial pedagogikk. Har de siste 10 årene jobbet i voksenopplæring. Leder for mormonerslektsenteret i Oslo.

Nå har vi i de første fire utgavene av Slegtsskolen gått gjennom de viktigste kilder til bruk i vår slektsforskning. Men det å forske etter sin slekt handler ikke bare om å kjenne til de enkelte kilder. Det viktigste er å kjenne til kildene og så vite hvordan vi alternerer mellom dem for å finne opplysningene.

I denne utgaven av Slegtsskolen skal vi se på en praktisk og reell forskningsoppgave og hvordan de forskjellige kilder ble tatt i bruk og hvordan forskeren tenkte.

En av forskerens oldemødre het Karen Spørck, og hennes oldefar som var gift med Karen, bodde i Fåberg / Lillehammer området.

1. Kilde: Familieopplysninger

Forskerens finner deres vielse i Lillehammer i 1904. Der står det at Karen er født i Sør-Fron i 1876, og at hennes far heter Johan Spørck.

2.. Kilde: Kirkebok for Lillehammer viede i 1904.

DIGITALARKIVET, EN BASE AV VÅRTID

Det første som blir gjort, er å gå inn på Digitalarkivet på Internett og lete etter Karen Spørck i Folketellingen 1900 i Sør-Fron.

Ingen Karen Spørck finnes i Sør-Fron i 1900.

Så søkes på om det finnes noen Spørck i det hele tatt i Sør-Fron, og det kommer opp en familie Spørck med 7 barn. Husfaren heter Johan Spørck. Dette passer bra, men hvor er Karen Spørck?

3. Kilde: Digitalarkivet- Folketelling 1900

Forskeren søker nå i hele Norge etter en Karen Spørck, men det finnes ingen med dette navn.

Forskeren forsøker videre å søke etter Karen med fødested Fron i hele Norge.

Nå kommer det opp ganske mange, og forskeren går systematisk inn på hver enkelt. Det lykkes å finne en Karen Spørck i Asker, født i Sør-Fron i 1876. Hun arbeider som "Meierske" ved Heggedal Meieri. Dette passer bra.

4. Kilde: Digitalarkivet -Folketellingen 1900

DIS-TREFF; DIS-FORENINGENS EGEN SLEKTSBASE

Mens forskeren er inne på Internett, forsøkes DIS-treff, som er DIS-foreningens database.

Det blir 3 tilslag på slektsnavnet Spørck, men da disse tre er fra Saltdal og Sogndal, er det på nåværende tidspunkt ikke av interesse

5. Kilde: DIS-foreningens database; DIS-treff.

Det neste trekk blir å finne ut om denne Karen hører til i Johan Spørcks familie i Sør-Fron.

KIRKEBOKEN, VÅR MEST BENYTTETE PRIMÆRKILDE

I kirkeboken for døpte i Sør-Fron blir det slått fast at Karen Spørck, født 10. januar 1876, døpt 13. feb 1876, og at hun er datter av Johan Spørck og Anne Matia Christensdatter Lie på gården Rønn.

Ved hjelp av Folketellingen 1900 kan nå familien med barn føres inn i slekten.



Generalmajor Johan Henrik Spørck (1778–1849). Fredrikstad festningskommandant fra 1847 til sin død.

Selvfølgelig kan det være flere barn, som for eksempel er død som små. Dette må letes etter senere i kirkeboken for Sør-Fron

6. Kilde: Kirkebok 2 for Sør Fron (1864-1880)

KIRKEBOKEN

Vielsen til Johan Spørck og Anne Mathia Christensdatter Lie letes opp i Kirkebok 2 for Fron med det samme. Det eldste barnet i FT 1900 var født i 1870. Der begynner forskeren å lete og går bakover til vielsen blir funnet.

Vielsen finnes den 9. november 1867 i Sør Fron Brudgommen er på Rønn og Bruden er på Holum

Spørcks aner



Ved vielsen står Johan Spørcks far som "General Joh. Spørck". Presten har satt et lite spørsmålstegn ved opplysningen. Han syntes antagelig at denne opplysningen lød litt pretensiøs for en brudgom i Sør-Fron.

Brudens far er "Korpsbøsse-mager Kristen Poulsen Lie"

7. Kilde: Kirkebok 2 for Sør-Fron (1864-1880)

DIGITALARKIVET, ET FLOTT HJELPEMIDDEL

Da Digitalarkivet er raskt å bruke, ser forskeren først etter om det bor en Johan Spørck i Sør-Fron i 1865. Det finnes ikke, forskeren slår opp på gårdsnavn "Rønn" som kom fram ved vielsen og i Folketellingen 1900. Det finnes ikke, men forskeren finner en gard som heter "Røn", og der finner forskeren en familie :

Gaardbr. Selveier Endre Syversen 47 år født i Sandsvær

Hustru Thora Lodversdatter 55 år født i Søndre Fron

Johan Spørck, sergeant, - Hendes søn - 22 år - født i Kristiania

Lovise Syversdatter - Deres Datter - 15 år - født i Kristiania

8. Kilde: Digitalarkivet - Folketellingen 1865

Thora Lodversdatter må ha enten vært gift før eller fått Johan Spørck (Spørck) før dette ekteskapet.

Nå vet forskeren morens navn, "Thora Lodversdatter" og farens navn "General Joh. Spørck"

Mens forskeren har denne folketellingen 1865 for Sør-Fron oppe, blir det også søkt etter mor til Karen; Anne Mathia Christensdatter. Og på gården Holum i Sør-Fron finnes

Kristian Poulsen Lie - Gaardbr. Selveier - 52 år - født i Urskog (Aurskog)

Berte Hansdatter - Hans Kone - 50 år - født i Urskog (Aurskog)

Anne Matia Kristensdatter - Deres Datter - 17 år - født i Sør-Fron

9. Kilde: Digitalarkivet - Folketellingen 1865

BYGDEBOKEN BLIR FUNNET FRAM

Nå har forskeren funnet 2 familier som bor på gårder i Sør-Fron, Bygdeboken for Fron blir funnet fram. Dette er dessverre ikke det en slektsforsker kaller "god bygdebok". Det nevnes en del om gårdenes drift, dyrehold og størrelse, som er interessant nok, men familiene på gårdene blir ikke nevnt systematisk. Det blir nevnt under gården Holum at bøsse-mager Christen

Poulsen Lie og konen Berte Hansdatter bor der, og at de er fra Aurskog. Men dette visste forskeren fra Folketellingen.

Under garden Rønn står Thora Lodversdatter og hennes mann Endre Syversen nevnt. Og at hun hadde en sønn før ekteskapet; Johan Spørck.

Brukeren som står over, er en Lodver Johannessen, og det er fristende å tro at han er faren til Thora.

10. Kilde: "Gardar og slekter i Fron" av Einar Hovdehaugenm Bind 1: Sør-Fron

TILBAKE TIL KIRKEBOKEN

Thora Lodversdatter var 55 år i Folketellingen 1865. For å slå fast hvem som er hennes foreldre, går forskeren nå til Kirkeboken for Sør-Fron for det tidsrommet og finner Tora Lodversdatter, født 30. mai 1812 og døpt i Sør-Fron 17. juni 1812. Som foreldre står Lodver Johannessen og Kari Andersdatter på Røen. Nå vet forskeren at Thora er datter til Lodver Johannessen

11. Kilde: Kirkebok 3 for Sør-Fron (1799-1816)

SKIFTENE BLIR BRUKT

Da bygdeboken er så lite informativ om familien, bestemmer forskeren seg for å lete i Skifte-kortene, et slags register med oversikt over hvem og når vedkommende døde og alle arveberettigede. For Fron, Oppland må det i Oslo brukes filmer.

Det er notert skifter under begge gårdene, men på Holum er det ingen med navn; Kristian (Kristen) Poulsen Lie eller Berte Hansdatter nevnt. Der var det ingen hjelp å finne.

Under gården Rønn er det også flere

skifter. Det viser seg at det var skifte da Lodver Johannessens far døde i 1780; enkmann Johannes Lodversen. I tillegg finner forskeren ut at Lodver hadde en søster som var fem år eldre enn han; Goro. Men det var ingen opplysning om at Lodver Johannessen hadde flere barn enn Thora.

12. Kilde: Skifterregistreringskort for gården Rønn, (Røn, Røen) og gården Holum begge i Sør-Fron, Oppland.

PRIVATARKIVENE BLIR SJEKKET

Først går forskeren inn på registeret for Privatarkiver, som ligger som et medlemstilbud på hjemmesiden til DIS-Norge. Det kan jo hende at tidligere forskere har gjort slektsforskning på Spørck-familien. Det blir funnet henvisninger til 2 Spørck(k); en viser til Lassens Saml. Bind 40 og en viser til Delgobes Saml. Under Spørck(k) vises til Privatarkiv 46. Wilh. Brandts Samlinger. Da både Karen og hennes far Johan ble kalt Spørck noen ganger (FT 1900 og 1865), kan også dette være av interesse.

Resultatet ble at i Lassens Samlinger var det fire sider med notater for slekten Spørck. Forskeren får kopi av sidene, for å studere dem nærmere hjemme. Da Lassen skrev veldig lite og knudrete, ber forskeren de som kopierer på Riksarkivet, om å forstørre sidene. Dette blir velvilligst gjort, og mange nyttige opplysninger hentes der. Delgobes Samlinger har en håndskrevet slektsoppstilling for slekten Spørck. Det er ikke lett å tyde, men også der kommer det fram mange opplysninger.

Privatarkiv 46; Wilh. Brandts arkiv, hadde forskeren store forhåpninger til angående opplysninger. Men der var sidene med familieopplysningene for

Spørck, og noen andre slekter, fjernet ut av esken, så intet ble funnet.

Ved innleveringen ga forskeren beskjed om mangelen,

13. Kilde: Både Lassen og

14. Kilde: Delgobe er filmet og står på lesesalen på Riksarkivet.

15. Kilde: Priv.ark. 46 må bestilles opp

Ingen av disse funnene kunne gi den Johan Spørck forskeren lette etter sin plass i slekten.

Nå er tiden inne for å lete etter Johan Spørck's dåp, med en mor "Thora Lodversdatter" og en far "General Joh. Spørck".

Både i FT 1900 og i 1865 står det at Karens far Johan Spørck er født i Kristiania. I årene 1844-1845

TILBAKE TIL KIRKEBØKENE

Heldigvis er det ikke så mange kirkesogn eller menigheter i Kristiania på den tiden, 1844-1845.

Forskeren starter med Garnisonskirken. Resultatet er negativt. Så undersøkes Domkirken (Vår Frelses Kirke), også det er negativt.

Den neste kirke som blir valgt, er Aker, som på den tiden ikke var oppdelt i Gamle Aker, Vestre Aker eller Østre Aker. Og der finnes han født 31. desember 1844 og døpt 13. april 1845. Han var født utenfor ekteskap.

Morens navn står som Thorine Laadversdatter, men det må være den Thora Lodversdatter, som er Johan Spørcks mor. Det mest interessante er notatet som står ved dåpen av sønnen;

"Pigen Thorine Laadversdatter, som tie-

ner hos General Spørck i Brandts Gaard, men gjorde Barsel i Lakkegaden i Røsholms Gaard, hvor Barnet nu er hos Søsteren Anne Laadversdatter. Som barnefader angaves Johan Henrik Spørck."

Her får også forskeren opplysning om en søster til Thora.

16. Kilde: Aker Kirkebok 19 folie 73b, nr.94.

HVEM ER NÅ DENNE GENERAL SPØRCK?

Forskeren går til en "yrkesbok" for militære offiserer.

Og der står det at denne Generalen het; Johan Henrik. Han hadde familie og voksne barn i Fredrikstad, men bodde på daværende tidspunkt i Kristiania. Det stod også at han døde i 26. desember 1849 i Fredrikstad.

Da må vi gå ut fra den velkjente historien. Moren tjente hos generalen og fikk et barn med ham. Generalen var en født i 1778 og var altså 66 år gammel og ca. 34 år eldre enn Thora

17. Kilde: "Militærbiografier" av Olai Ovenstad.

OVERSIKT OVER DØDE I NORGE

Det ble opplyst att generalmajoren Johan Henrik Spørck døde i Fredrikstad i 1849.

Forskeren henter fram boken om dødsfall i Norge og finner ut at det står det samme der.

Dødsfallet ble annonsert over hele landet; i 7 aviser og var satt inn av to av hans barn.

Da vet forskeren at hvis det er interes-



se for det, har Nasjonalbiblioteket på Solli plass i Oslo, mikrofilmer for alle aviser i Norge bakover i tiden. Senere kan det kanskje være ønskelig å lese anmeldelsen og kanskje ta kopi av den.

Da det står at hans barn annonserer dødsfallet, blir forskeren nysgjerrig på om han var enkemann da forskeren "Johan Spørck" ble født i Kristiania i 1844. Og ganske riktig; litt forover i boken, i 1840, annonserer general Johan Henrik Spørck, at hans hustru er død i Kristiania. Hun het Magdalene f. Wiel.
18. Kilde: "Dødsfall i Norge" av Jørgen Gløersen

REGISTRE OVER SLEKTSBØKER

Nå undersøker forskeren om det er skrevet noen slektsbok om familien Spørck. Ved å slå opp i "Norske Slektsbøker" og finner en slektsbok for Spørck-slekten.

Forskeren slår også opp i NOSLEBIB som viser de slektsbøker som har blitt skrevet fra 1965-1986, men finner ingen henvisninger der

19. Kilde: "Norske Slektsbøker" av Morten Hansen (1965)

20. Kilde NOSLEBIB - Norsk Slekthistorisk Bibliografi av Jan Fredrik Anker Soluøm (1986)

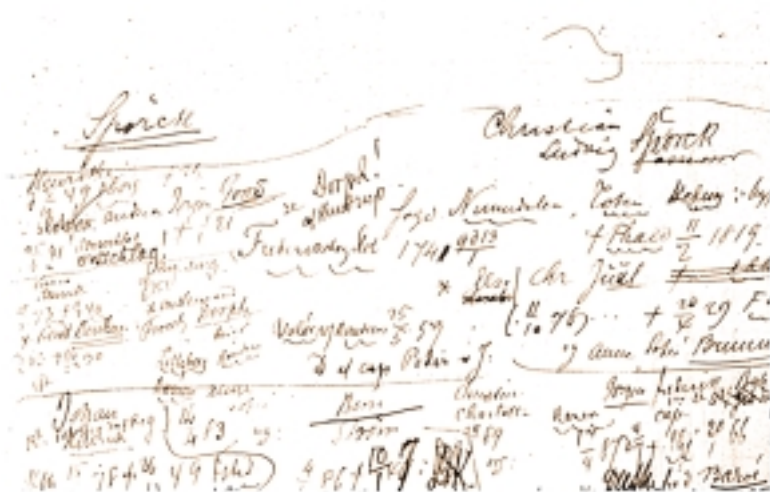
FORSKEREN

BRUKER EN SLEKTSBOK

Boken, som Morten Hansens bok henviser til, blir lånt til lesesalen på Riksarkivet fra Biblioteket der. Dette er en bok med 44 maskinskrevne sider, som er innbundet. Der finnes opplysninger om general Johan Henrik Spørck og hans slekt og familie. De nødvendige notater tas fra boken, som fører Spørck familien bakover.

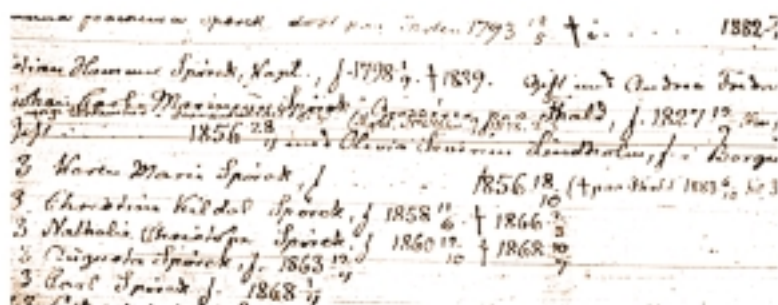
Det blir intet nevnt om en sønn utenfor ekteskapet, men kan muligens skiftet etter ham nevne det?

21. Kilde: "Genealogiske Optegnelser om



Over:
Sakset fra Delgobes Samlinger

Under:
Sakset fra Lassens Samlinger



Familien SPØRCK" av E. G. Spørck (1924)

TIL SKIFTENE IGJEN

Johan Henrik Spørck var høyt oppe i gradene som militær. Da han døde, var han generalmajor og kommandant på Fredrikstad Festning, og forskeren ser først etter om det er skifter å finne under "Militære Skifter" i Riksarkivet. I katalogen ved skranken er det en alfabetisk liste over slektsnavn som det er militære skifter etter. Navnet Spørck finnes ikke der, så det var negativt.

Generalmajoren Johan Henrick Spørck døde i Fredrikstad, men heller ikke der finnes noe skifte.

I slektsboken for familien Spørck leste forskeren at han hadde en eiendom som het Ystehede i Idd i Østfold. Kan skiftet være foretatt der? Men også det var negativt. Nå må forskeren innse at det ikke finnes skifte etter generalmajoren, hvor opplysninger om hans sønn utenfor ekteskap ville være nevnt.

22. Kilde: "Militære skifter" i Riksarkivet

23. Kilde: Skifteprotokoll i Fredrikstad

24. Kilde: Skifteprotokoll for Idd og Marker Sorenskriveri

EN NYTTIG BOK; "NORSKE GAARDNAVNE" AV O. RYGH

Så går forskeren over til Karen Spørcks besteforeldre på morssiden. Der har det blitt opplyst at de er begge født i Aurskog. Og at de hadde navnet "Lie" etter patronymet.

Forskeren bruker Olaf Ryghs bok for å lete etter om det er en gård Lie i Aurskog. Det er det ikke.

25. Kilde: O. Rygh: Norske Gaardnavne.

SÅ KIRKEBOKEN IGJEN

Forskeren tar nå kirkeboken fra



Aurskog i det tidsrommet de skulle være født. Kristen Poulsen Lie var 52 år i 1865 og hans kone Berte Hansdatter var 50 år. Begge finnes lett:

Christen var født 23. juni 1812 og under gården Lille-Lier med foreldre Poul Christensen og Anne Margrethe Andersdatter.

Berte Karine Hansdatter født 12. februar 1815 med foreldre corporal Hans Gudmundsen og Karen Sophie på gården Waaler.

26. Kilde *Aurskog Kirkebok 2 (1807-1819)*

TIL BYGDEBOKEN FOR AURSKOG OG BLAKER

Forskeren finner nå fram bygdeboken for Aurskog, og ved å gå til gårdene Lille-Lier og Waaler finnes det som le-tes etter.

Dette er en "god bygdebok". Familie etter familie kan føyes til slekten. Men forskeren glemmer ikke at dette er en sekundær kilde og kontrollerer opplysningene mot kirkeboken. Et minstekrav til kvalitetssikring av egne forskningsresultater er at man i alle fall kontrollerer "blodlinjen" i en primærkilde.

27. Kilde: *"Aurskog og Blaker" bygdebok av Eivind Lillevold*

HISTORISKE BØKER OM BYSAMFUNN I NORGE

Tilslutt går forskeren til bøkene om Fredrikstad. Generalmajor Johan Henrik Spørck var jo kommandant ved Fredrikstad Festning da han døde. Kanskje det står noe mer om ham der. Til forskerens glede finnes det til og med et bilde av ham der. Dette blir ko-

piert.

28. Kilde: *"Fredrikstad Bys Historie, Bind 2 (1767-1869) Utgitt i 1964 Side 310*

Forskeren er nå fornøyd over å ha funnet mer enn 5 generasjoner på nesten alle linjer fra oldemor Karen Spørck. Videre forskning vil følge samme mønster og framgangsmåte; ved å ta i bruk de mangfoldige kilder som er tilgjengelige for slektsforskere i vår tid.

Forskningen har blitt foretatt hjemme og på Riksarkivet/Statsarkivet i Oslo.

EN OPPSUMMERING AV HVA SLAGS KILDER SOM HAR BLITT BRUKT:

- 1 Familieopplysninger
- 2 Kirkebøker
- 3 Folketelling 1900 - Digitalarkivet
- 4 DIS-treff
- 5 Folketelling 1865 - Digitalarkivet
- 6 "Norske Gaardnavne" av O.Rygh
- 7 Bygdebøker
- 8 Offentlige skifter
- 9 Militære skifter
- 10 Medlemstilbud for DIS-medlemmer: Register over privatarkiv
- 11 Privatarkiv
- 12 "Yrkesbok" for militæret
- 13 "Dødsfall i Norge" av Jørgen Gløersen (Avskrift fra aviser)
- 14 Oppslagsbøker om slektsbøker (Morten Hansens og Anker Solems)
- 15 Slektsbok
- 16 Historiske bøker om bysamfunn

Neste gang går vi nærmere inn på hva Statistisk Sentralbyrås arkiver inneholder, og hvordan de kan hjelpe oss i vår egen slektsforskning.

Arkivenes dag på Riksarkivet



Finn Holden, Cand. philol. med historie
hovedfag fra Universitetet i Oslo, tidligere
lektor, studieinspektør, lærebokforfatter.
Nå pensjonist med hovedinteresse
lokalhistorie og slektshistorie. fholden@c2i.net

Lørdag 10. november 2001 var Arkivenes dag over hele landet, fra Riksarkivet til statsarkivene og lokale offentlige arkiv. Et glimrende initiativ, som vi håper vil gjentas.

Bolig var temaet for den første Arkivenes dag.



Riksarkivet hadde åpent hus hele dagen med forelesninger og omvisning i kjellerne som ellers er lukket for publikum. Rundt 300 besøkende kom i løpet av dagen, og fra første stund, kl. 1100, var det kø og ventetid for å slippe ned i arkivet.

Mottoet for Riksarkivet denne dagen var "Huset innenfor huset innenfor huset..." og henspiller på hvordan bygningen er bygd inn i fjellet med hus inni hus og inni fjell. For en som husker det gamle Riksarkivet på Bankplassen og det lille Statsarkivet like ved, var overgangen til det nye Riksarkivet ved Sognsvann veldig stor. Men det nye Riksarkivet er allerede utvidet én gang og står foran nye utvidelser. Noen na-

boer var møtt opp for å høre om utvidelsen, men ble beroliget ved å høre at den fortsatt skal skje under jorden.

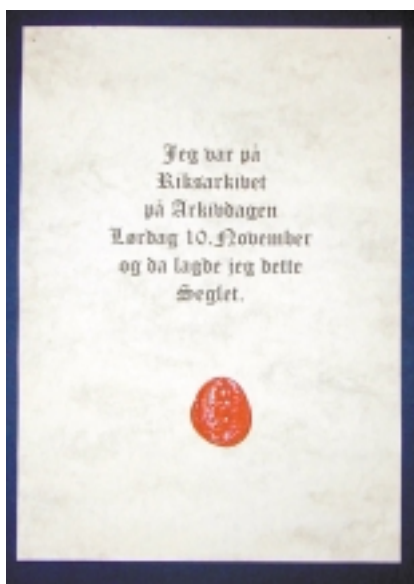
Vi skjønner godt behovet for utvidelser når vi hører at Riksarkivet får inn rundt 4 000 hyllemeter i året.

Den Riksarkivbygningen vi kjenner, består av tre etasjer over jorden og like mange under jorden. Men på Arkivenes dag gikk vi i ganger langt inni fjellet og så lagerreolene i rom med nummer på døren som vi kjenner igjen fra våre bestillinger på materiale, 4A, 3B osv.

Vi fikk se originalen til det berømte brevet som dronning Margrete skrev i oktober 1370 til mannen, Håkon 6.:

"....Du skal også vite at jeg og mine tjenere lider stor nød på mat og drikke...." i pen, liten og regelmessig skrift, vel verdt hele besøket.

Formålet denne gang var å vise normalboligen og boligforholdene. Folketellingen for Christiania 1801 var slått opp på garvermester Holm Holmsen med familie. Han bodde i Storgt. 50, som i dag har fått nytt gatenavn og nummer, nemlig Brugt. 13. Men huset hans fins ikke mer. Opplysningen ble fulgt opp på hans hus i branntakstprotokollen for Christiania 1797, senere bygningsskatten for 1802, og adressen sjekket på et bykart fra 1836 og reguleringskartet for byen i 1859.



Alle bilder: Uranienborg Majorstuen Historielag

Folketellingene 1801 og 1865 gir oss bosetningshistorien, mens folketelling- en 1891 er den første folke- og bolig- tellingen, som forteller om hvordan folk bodde. Staten hadde fått større interesse for boligforholdene. I denne sammenheng viste utstillingen innblikk i privatarkivene til Nanna Broch og Harald Hals.

Boligkontrollør Nanna Broch tok bilder av dårlige boliger på Oslos østkant, boliger som burde rives for å skape bedre arbeiderboliger. Vi så tegninger av visjonene til reguleringsjef i Oslo gjennom 20 år, Harald Hals, planene for Ullevål hageby, arkitektonisk vellykket, men ikke ut fra intensjonene om å bygge

gode arbeiderboliger.

Vi fikk også et innblikk i noen av spesialboligene, tukthus og fengsler, Waisenhus og Lebensbornhjem.

Dette var bare en smakebit fra de 100.000 hyllemeter med arkivsaker i Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo. Arkivverket har dessuten nylig gitt ut en liten serie med Førstehjelp til arkivbrukere: Starte med slektsgransking?, Eiendomsopplysninger i statsarkivene, Adgang til nyere arkivmateriale, Folketeljingar og Skifter.

Heftene er gratis og fås ved henvendelse til Riksarkivet og Statsarkivene.



DIS-Norge landsmøte 2002



Planleggingen av landsmøtet i år 2002 er allerede i full gang. Det kan høres ut til å være lenge igjen til landsmøtet, men nå er tiden inne for å informere medlemmene da landsmøtet skal berammes 3 måneder i forveien. Prosessen med valg av representanter fra fylkene skal også starte nå.

Styret for DIS-Norge har besluttet at landsmøtet blir holdt i Lillehammer, søndag den 21. april 2002. På landsmøtet behandles vanlige saker som beretning, regnskap og budsjett. I tillegg skal vi velge foreningens tillitsmenn for de neste to årene. Alle medlemmer kan delta på landsmøtet som observatør med talerett. Dersom det er saker som ønskes behandlet på landsmøtet, er det ønskelig at disse sendes inn til styret før utgangen av januar slik at de kan tas med i innkallingen til landsmøtet. Siste formelle frist for innsendelse av saker er seks uker før landsmøtet, det vil si 10. mars 2002. Innkalling til landsmøtet med aktuelle papirer vil bli sendt ut til alle medlemmene sammen med Slegt og Data nr. 1/2002.

På landsmøtet møter én DIS-Norge representant for hvert fylke. Representanten skal være valgt senest en uke forut for landsmøtet og har en stemme. For hvert 200. medlem i fylket gis denne representanten en ekstra stemme på landsmøtet. Foreningen har nå lokallag i alle fylker i landet og styret i DIS-Norge anmoder herved, i henhold til vedtektene, lokallagene om å forestå valgmøte i sine respektive fylker. Valgmøtet holdes vanligvis sammen med årsmøtet i lokallaget. Valgmøtet er åpent for alle medlemmer, alle DIS-

Norge medlemmer har stemmerett, og alle medlemmer kan foreslå kandidater. Med denne melding i Slegt og Data varsles også alle medlemmene om de forestående valg og berømmelse av landsmøtet den 21. april 2002.

I forbindelse med landsmøtet vil det lørdag 20. april bli et kulturelt arrangement og et arbeidsmøte hvor utsendingene til landsmøtet samles for å drøfte aktuelle saker. Det er DIS-Oppland som vil være vertskap for den kulturelle og faglige delen av arrangementet. Nærmere detaljer om dette vil det bli informert om senere. Lørdag kveld arrangeres middag for utsendingene og innbudte. Her vil det også være anledning for andre DIS-Norge medlemmer å delta for egen regning.

VALGMØTER FOR VALG AV FYLKESREPRESENTANT TIL DIS-NORGES LANDSMØTE:

Akershus, 06.03.02, kl 1800, Riksarkivet, Oslo

Aust-Agder, 18.02.02, kl 2000, Kløckers Hus, Arendal

Buskerud, 28.02.02, kl 1830, Høgskolen i Buskerud, Hønefoss

Finnmark, 10.03.02, kl 1900, Rica Hotell, Vadsø

Hedmark, 17.03.02, kl 1500,

Myklegard kafeteria Tårnet "Løten"

Hordaland, 20.02.02, kl 1900,

Støpeskjeen, Fabrikkgaten 6, Bergen

Møre og Romsdal, 02.03.02, kl 1300, Rainbow Knausen Hotell, Molde

Nordland, 07.03.02, kl 2000, Bodø bibliotek, Bodø

Nord-Trøndelag, 25.02.02, kl 1930, Håndverkerens Hus, Verdal

Oppland, 16.03.02, kl 1300, Bjørns kro og motell, Vingnes, Lillehammer

Oslo, 06.03.02, kl 1800, Riksarkivet, Oslo

Rogaland, 27.02.02, kl 1830, Statsarkivet i Stavanger, Bergelandsgt. 30, Stavanger

Sogn og Fjordane, 09.03.02, kl 1100, Skei bibliotek, Skei

Sør-Trøndelag, 07.02.02, kl 1830, Rosten grendahus / Rostenhallen, Trondheim

Telemark, 09.02.02, kl 1300, Osebakken videregående skole, Skiensgt. 18, Porsgrunn

Troms, 03.02.02, kl 1900, Fiskerihøgskolen, Tromsø

Vest-Agder, 05.03.02, kl 1830, Kristiansand Tekniske Skole,

Kristiansand

Vestfold, 12.02.02, kl 1830, Eik lærerskole, Tønsberg

Østfold, 09.03.02, kl 1100, Skjebergsetten bibliotek, Skjeberg

Medlemstilbud DIS-Norge

BØKER

"Herred, prestegjeld og sogn i Norge, med forandringene gjennom tidene"

4. utg., utarbeidet av Norunn Klettum og utgitt av DIS-Norge, beskriver blant annet sogn- og prestegjeldsgrenser i Norge. Boken koster 225,- for medlemmer og 275,- for ikke-medlemmer. Bestilles fra DIS-kontoret.

"Våre røtter" av Stoa og Sandberg

Den nye utgaven av "Våre røtter" kom i høst og selges av DIS-Norge for 298,- nå som introduksjonsperioden er over. Boka kan bestilles gjennom DIS-kontoret eller gjennom de fleste av lokallagene.

"Slektsgransking med dataveiledning. Slektsprogram, slektsstevne, slektsbok"

av Liv Marit Haakenstad utkom på Orion forlag i november i år. Vanlig utsalgspris er kr 269,-. Som medlem av DIS-Norge får du ved kjøp av boka gjennom foreningen en refusjon på kr 50,- av innbetalt medlemskontingent - du får dermed boka for kr 219,- fritt tilsendt. Boka kan bestilles gjennom DIS-kontoret eller gjennom de fleste av lokallagene.

"Hvordan lage slektsbok"

av Odd Sørensen tar utgangspunkt i Brother's Keeper, men også brukere av andre program vil ha nytte av heftet. Pris til DIS-medlemmer kr 45,- (10% rabatt) + porto kr 9,-. Send din bestilling til: Forlaget Halleys AS, Kirkegata 8,

3770 Kragerø. E-post: forlaget.halleys@lokalhist.no. Telefon: 35 98 38 87. Ditt medlemsnummer i DIS-Norge må oppgis ved bestilling. Noen lokallag selger også dette heftet.

DIGITALTRYKK AV SLEKTSBØKER

Fra Kraft Digitalprint har DIS-Norge fått tilbud på digitaltrykk av slektsbøker for sine medlemmer. Priseksemplene i tabellen er inklusiv moms, men ikke frakt. Det er mulighet for moms-fritak på trykking av slektsbøker ved å søke fylkesskattesjefen. Ta kontakt med DIS-Norge for bestilling.

Eks:	10	30	50	100
50 sider	590	950	1.400	2.200
100 sider	850	1.450	2.200	3.800
150 sider	1.050	1.950	2.700	4.900
200 sider	1.230	2.500	3.200	5.900

DATAPROGRAM:

Norman Virus Control og Norman Personal Firewall

Norsk antivirusprogram og brannmur. Medlemmer av DIS-Norge oppnår disse prisene, som inkluderer support fra Norman via telefon/email: Norman Virus Control (enbruker) kr. 590,- (veil. 979,-) pr. år og Norman Personal Firewall (enbruker) kr 349,- (veil. 489,-). For bestilling, kontakt Concept Dialog: Tel: 21 50 12 11, faks: 21 50 12 01, e-post: sales@concept.no. Husk å oppgi DIS-Norge og ditt medlemsnummer ved bestilling!

INTERNETT:

ADSL tilkopling fra NextGenTel

NextGentel tilbyr DIS-Norges medlemmer bredbånd via ADSL til fast redusert etableringskostnad uansett bindingstid. Du kan bestille på web ved å oppgi den firesifrede koden 4663, eller ta kontakt med DIS-Norge.

ADSL tilkopling fra Telenor

Denne avtalen er ikke klar enda, men følg med på vår hjemmeside. Hvis du er ekstra rask, kan det til og med hende at du får med deg et juletilbud!

ISDN eller modem tilkopling fra Telenor

Medlemmer oppnår rabatter på alle Telenors abonnementer, Basis, Pluss og Total. Se nærmere beskrivelse og bestillingsskjema på vår hjemmeside.

SLEKTSTAVLER OG -SKJEMAER

Lokalhistorisk forlag tilbyr denne pakken til medlemmer av DIS-Norge: en halvsirkel (8 generasjoner, 255 personer) i 42x59 cm, en helsirkel (10 generasjoner, 1023 personer) i 70x80 cm, en blokk med 30 slektstavler for ringperm (15 pers, 4 gen pr ark) og en blokk med 50 persons-skjema for ringperm (2 sider).

Normal pris for pakken er 220,- pluss frakt, medlemmer av DIS-Norge får denne pakken til 100,-. Porto ved forsendelse er 50,-. Ta kontakt med DIS-Norge for bestilling.

For mer informasjon om tilbudene se <http://www.disnorge.no/medltilbud.htm>

For bestilling av de produkter som kan bestilles hos DIS-Norges kontor:

bruk e-post kontor@disnorge.no eller telefon 222 666 77 (mandag, onsdag, torsdag).

Dersom du har andre meldinger i forbindelse med medlemstilbudene:

kontakt medlemstilbud@disnorge.no

Er mere alltid bedre?

Etter at Internett fikk fotfeste i vår bevissthet, har muligheten til å nå fram til genealogisk materiale økt voldsomt for mange. Det er faktisk ikke lenge siden vi ble henrykket ved å kunne sitte ved vår egen lille datamaskin og riktig fråse i detaljer fra folketellingen i 1801.

av Bjørn Flor

I dag virker det som om vi har like mange steder å lete på nettet - i inn- og utland - som det er innførsler i denne første folketellingen. Og med det har tidsbruken ved maskinen økt kraftig.

I tillegg til det gamle, viktige prinsippet om et kritisk forhold til kilder og opplysninger, må vi i dag være minst like kritiske til hva vi skal bruke tid på. Tida strekker ikke til for alt - heller ikke med raske tilkoplinger og bredbånd.

MANGE SØKESTEDER

Vi har de offentlige arkivene, med avskrift av folketellinger, utvandrerlister, kirkebøker, og mye mer. Sentrale og lokale museer tilbyr stoff som kan tette hull eller fylle ut der navn- og tall-opplysninger ikke føles tilstrekkelige.

Og privatpersoner i mengdevis tilbyr innsyn i sine hjemmesider, hvor mer eller mindre godt dokumenterte anerekker eller etterkommerlister står til skue.

Lokale historielag og foreninger har også interessante tilbud. Sist, men ikke minst, finnes det en rik flora av brevkasser, såkalte diskusjonsgrupper, eller newsgroups, som det heter på nynorsk. Her kan du spørre om det meste, fra generelt om hva som er det beste dataprogrammet (som om det var noe å undres på, jeg har brukt det lenge), til hvor farfar ble født eller gamle norske adelslekter. Og du får overraskende ofte godt detaljerte svar.

Det finnes både store, altomfattende nettsteder, og små, lokale spørrespalter, hvor det gis svar innenfor mange sjangre.

NEWSGROUPS

Først ute var newsgroups, som på en måte er en parallellveg i Internett-tilbudet. Her ligger i dag den norske no.fritid/slektsforskning med undergruppene diverse, etterlysning eller IT, men også andre grupper som til sammen dekker interesser for omtrent hele den vestlige verden. På selve Internett, der vi finner fram med surfing, gir Digitalarkivets diskusjonssider liknende tilbud for vårt geografiske område. Fra hjemmesida til DIS når vi fram til lokallagenes spørsmålsspalter, som minner om en digital variant av etterlysningene i Slett og Data, samt til et utall av linker til medlemmers egne etterlysningssider.

I denne tilbudsflommen må man spørre seg: Er alt dette nødvendig? Hva oppnår vi med å ha mange steder å lete etter svar?

BÅDE LOKALE OG SENTRALE SPØRRESPALTER

Før Internett, da alt lå på papir eller kartotek kort, var fysisk nærhet til stoffet et tilleggsgode i seg selv. I dag er alle nettkilder like fysisk nære.

Om du bor i Berlevåg eller Oslo, gjør ingen forskjell om du har Internett-tilkopling. Så mange utgaver av det samme er ikke lenger noen fordel. Det gjelder både innsyn i arkiver og mulighet for å få svar. Derfor hadde jeg for eksempel gjerne sett

at Digitalarkivets diskusjonsgrupper og no.fritid hadde smeltet sammen til et tilbud.

Men det betyr ikke at bare spørrespaltene med landsomfattende interesse forsvarer sin plass. Her jeg sitter, har vi en lokal spørrespalte, Fosenslekt, hvor alle spørsmål er knyttet opp mot et lite geografisk område (mye mindre enn DIS-Sør-Trøndelags), og hvor personer med stor lokalkunnskap sørger for trygghet for presise og detaljerte RIKTIGE svar. Den forsvarer sin plass i Internett-geografien.

LESERKONTROLL

Hva har så DIS i sine etterlysningsprogrammer i blad og på nett, som ikke finnes andre steder? De har "hemmelige" svar. Svarene går rett til spørreeren uten andres innsyn. Som spørrer kan jeg få

flere, motstridende svar. Eller kun feilaktige. Det er det uansett min oppgave å kontrollere. Men det kan bli mye ekstraarbeid. Hvis andre blir nysgjerrige på svaret, må de henvende seg til spørreeren for å få svar. Da kan det bli mye mas.

I andre spørrespalter er svaret offentlig, og feil eller mangelfulle svar blir som regel raskt korrigert av andre. Ofte kan en stor kontrovers med svar og motsvar klare opp i mye både for spørrer og svarere. Dette er et stort pluss ved denne teknologien. I tillegg er det noen hjelpsomme svarere som leder spørreeren - og ikke minst andre lesere - på veg til nye informasjonen ved å legge inn lenker til svaret eller utfyllende områder. Her faller DIS fullstendig igjennom.

HVA BØR DIS GJØRE?

Bør DIS skaffe seg bedre programvare? Mitt svar er ubetinget NEI. Bedre programvare vil kun føre til at det blir flere gode steder å holde øye med. Men det vil ikke tilføre oss ny informasjon. Kun mer tidsbruk. Så hvis ikke DIS på mirakuløst vis kunne klare å utkonkurrere alle andre tilsvarende nettsted, bør de la den tanken ligge.

Men det finnes andre måter å bruke ressursene på, især for lokallagene. Underkast alle diskusjonssteder en grundig sjekk, legg ut linker til de lokale og landsdekkende, fulgt av anbefaling eller advarsel. Hvis dette følges opp jevnlig, kan vi som medlemmer få bedre svar med mindre tidsspille. I dag er det mye tidsbruk som kunne gitt langt bedre avkastning. DIS gir dårlige renter.

Norske navnetradisjoner og norsk slektsprogramvare

I Slekt og Data 2/2001, hadde jeg sammen med Finn Holden et innlegg om forståelse av navnebruk. Blant annet nevnte jeg der at slektsprogrammene burde ha et eget felt for farsnavn.

I Slekt og Data 3/2001 gjør Stein Inge Haaland seg noen tanker rundt dette, og skriver: *"Hvis det vil hjelpe å gi navnefeltene andre navn, kan vi gjøre det uten problemer. Men vi kan ikke gjøre det før vi vet at det faktisk er det mest riktige ut fra norske forhold"*

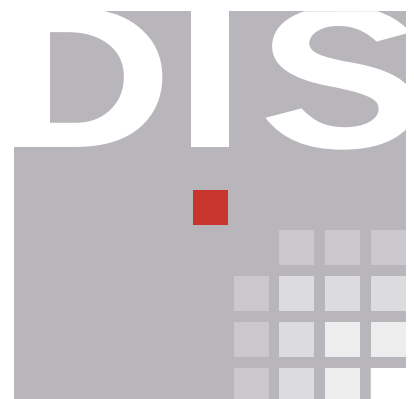
I mange henseender er det slik at man bør være forsiktig med å si at noe er riktig eller galt. Bruken av farsnavn i norske skriftlige kilder før 1900, er likevel så utbredt og gjennomført at det ikke

skulle være nødvendig å nevne det en gang blant bladets lesere. Så og si i hver eneste kilde jeg åpner finner jeg farsnavn brukt. Jeg kan ikke annet enn gå utifra at dette er kjent også for Haaland. For å bli overbevist kan jeg ikke annet enn anbefale Haaland å studere forskjellige kilder for å se om de gir indikasjoner på at programmene bør ha et felt for farsnavn. Spørsmålet burde kanskje vært snudd på hodet - hva er det som tilsier at et program som skal speile norske forhold ikke skal ha eget felt for farsnavn? Det er jo det som er det merkelige i denne sammenheng.

Det fine med farsnavn er at det forteller noe om hva vi er, sønn eller datter av en bestemt person. Og for oss slektsgran-

skere er det så viktig, at ofte er det farsnavnet som gir oss nøkkelen til å komme videre i slektsleitinga.

Arild Kompelien
kompelie@online.no





Norsk slektsprogram med norsk brukerstøtte

Bytt til Embla Familie og Slegt, slektsgranskernes favorittprogram.

- Norges mest solgte
- Enkel overføring fra ditt gamle slektsprogram
- Legg inn fakta, historier, bilder, video og lyd i et interaktivt slektsalbum
- Gratis oppdatering av hovedprogrammet
- 60 dagers fornøyd-garanti – kjøp trygt!

Kjøp programmet eller finn mer informasjon direkte på www.embla.no

**Embla
Familie
& Slegt**
Telefon 51 87 46 90

Dataordliste 3

Samlet fra ulike kilder i notater, tidsskrifter og internett. Den er ikke 100% utfyllende, så mange ord og uttrykk kan nok fylles på etter hvert. Listen er sammensatt av Siri Resset.

DISK

I hovedsak det samme som platelager

DITHERING

Simulering av farger og skygger i en fargepalett.

DNS

(Domain Name System) Navnestandard for navnsetting/identifisering av domener på internett.

DOS

Disk Operating System. Tegnbasert operativsystem. Utviklet av Microsoft (derav navnet MS-DOS.) Andre leverandører leverte også egne versjoner av DOS

DPI

"Dots per Inch". Antall prikker pr tomme - beskriver oppløsningen til grafikk. Jo høyere tallet er, jo bedre bildekvalitet vil man få.

DRIVER

Et program som gjør at en hardware-komponent for eksempel skriver, kan kommunisere med operativsystemet.

DVD

Digital Versatile Disk (også kalt Digital Video Disk). Lagringsmedium som benytter optiske plater av samme størrelse og utseende som CD-ROM plater. En kan lagre inntil 4,7 GB med data i ett lag, og 8,5 GB ved å lagre dataene i to lag på platen.

DVD+RW "DVD+Re-Writable. Over-skriv-bare DVD-plater

DVD-RAM: et annet Format for over-skrivbare DVD-plater, lavere kapasitet enn DVD+RW.

EPROM

"Erasable Programmable Read Only Memory" . Minne-brikke som sitter på hovedkortet, kan slettes og programmeres ved hjelp av ultrafiolett lys.

EKSTERN ENHET

Dette er enhet som er plassert i et eget "etui", tilkoblet maskina med en kabel - som oftest gjennom parallellporte (LPT1), seriell-portene (COM 1, COM 2 osv.), eller ekstern SCSI-utgang.

E-MAIL

E-mail, e-post, eller elektronisk post.

FAT 16 OG 32

FAT 32 (File Allocation Table) er filsystemet som Windows 98 og Windows 95 OSR 2 bruker, i motsetning til DOS, WIN 3.x, WIN 95 som bruker FAT 16. Linux, unix og Windows NT har egne filsystemer, altså ikke FAT 16 eller 32 (men NT KAN brukes på FAT 16).

FIL SERVER

En datamaskin som kontrollerer tilgang, og delbare ressurser til bruker-maskiner. Printere, harddisker, diskettstasjoner og annet periferi-utstyr brukes gjerne som delte ressurser, dvs. at alle har tilgang på enhetene.

FIRM WARE

Instruksjoner, og data som er samlet i et "Read Only Memory" (ROM). Dataene som ligger her, vil bestemme hvordan en datamaskin, eller en enhet skal oppføre seg.

FLATKABEL

En flat kabel som brukes internt i datamaskiner, for eksempel fra harddisk og til hovedkort/kontroller.

FREEWARE

Enkle programmer, som er gratis. Det er fullt lovlig å kopiere programmene.

FTP

(File Transfer Protocol) Filoverføringsprotokoll som brukes i et TCP/IP nettverk.

GIF

(Graphics Interchange Format) Bildeformat. Er f.eks mye brukt på websider.

GRAFIKKORT

Grafikkort er det samme som skjermkort, og du kobler skjermen din i en utgang på grafikkortet.

HACKER:

a) Person som ved hjelp av en PC og telenett prøver å skaffe seg urettmessig tilgang til datasystemer.

b) Data- eller programmeringsekspert som ("hacks away") skriver programmer i lavnivåspråk

c) En person som liker å utforske datasystemene og finne ut mest mulig om disse - i motsetning til folk flest som kun ønsker å lære seg det mest nødvendige."

HARDDISK

PC-ens største og viktigste lagringsmedium. Harddiskene er 3,5" brede, består av tynne plater, belagt med magnetisk film. Platene ligger over hverandre, og antallet varierer alt ettersom hvor stor kapasitet harddisken har. Kapasiteten måles i bytes, - idag oftest i Gigabytes (Gb).

Hardware

Engelsk for maskinvare, altså de fysiske delene i datamaskinen. De delene du ikke kan ta på, kalles software eller programvare.

Norsk Slektshistorisk Forening

Vår kollega, og for mange av oss, vårt andre slektshistoriske medlemskap, Norsk Slektshistorisk Forening, feirer i år 75 år. Jubileet ble feiret på en meget verdig måte, med seminar og jubileumsmiddag i et svært gammelt og ærverdig lokale, Gamle Losjen i Oslo, jeg hadde nær sagt i Christiania.

av Finn Holden og Jan Eri

NSFs formann i jubileumsåret, Lars Løberg, fortalte innledningsvis at han hadde gledet seg som et barn til denne jubileumsdagen 20. oktober 2001.

Den første foredragsholderen, professor Else Mundal, Universitetet i Bergen, gikk rett inn i en diskusjon som har gått tidligere i *Slekt og Data*: Hvem er ens slekt? Hun snakket om slektsfølelsen i det gamle islandske ættesamfunnet. Der var det viktig å kjenne sin slekt i mange generasjoner bakover og samtidige slektninger i en vid sirkel. Det dreide seg om å være klar over mulige støttespillere og motstandere i konflikter, ved arv og bøter. Derfor ga lang genealogi høy status, kort slektsrekke lav status. Herskerens ætt kunne føres tilbake til mytiske skikkelser som ga status, ære og makt. Derfor fører Snorre Odins slekt tilbake til det gamle Troja. På Island er de rene agnatiske slektslinjer sjeldne. De vanligste slektslinjer i ættesamfunnet har en blanding av mannlige og kvinnelige ledd, men det fins også genealogier med bare kvinnelige ledd.

Else Mundal sa at det er vanskelig å gi noe tidspunkt for når det ble mindre viktig å kjenne slekten sin, det henger sammen med framveksten av statsmakten.

Professor Sverre Bagge, også fra UiB, fortsatte emnet. Han nevnte hvordan allianser i en konflikt utvider slekten, partene poengterer slektskapet når de søker støttespillere. Men samtidig skaper det problemer for allianser når slektene overlapper hverandre med slekt både på morssiden og farssiden.

Han viste hvordan både kirkens incestregler og odelsretten innskjerpet ættetilknytningen. Det er nær sammenheng mellom slekt og jordeie.

I rikssamlingstiden hadde man klare forestillinger om en slekt. Han hevdet at Hårfagreætten er en fiksjon fra 1200-tallet, med reelle personer, men tvilsom slektsammenheng.

Arvefølgelovene 1163 og 1260 slår fast enekongedømmet. Arvefølge-loven setter klart kongen over stormennene, hans døtre gifter seg ikke lenger med stormannsdøtre, men med utenlandske fyrster. Samtidig er det ellers i samfunnet fastere kobling slekt og eiendom, der enkeltpersoner eier og forvalter slektens eiendom.

Førstearkivar Tor Weidling, Riksarkivet, fortsatte ferden gjennom Norgeshistorien ved å snakke om overgangen fra nepotisme, det å ansette egne slektninger i høye statsstillinger, til patronasje, å ansette sine egne tjenere i statsstillinger. Lensherrestillingen i Bratsberg ble gjennom 70 år dominert av én slekt, Urneslekten. På lavere nivå, derimot, ble fogdene samtidig skiftet ut ved hvert lensherreskifte. Når en patron gikk av, måtte også mange klienter gå fra makten (slik vi ser ved presidentskifte i USA).

Frederik 4. var i første halvdel av 1700-tallet opptatt av å holde sentraladministrasjonen nede. Han brukte ansettelser som belønning for lojalitet. Det gjaldt å levere søknader personlig til kongen og gjøre et godt inntrykk. Fram mot

1800 ble mange nordmenn ansatt i embeter i Norge, 45 % av prestene var prestesønner, flere av dem etterfulgte faren. Blant sorenskriverne var forholdet annerledes, halvparten var sønner av embetsmenn, men bare fire prosent var sønner av sorenskrivere.

Ottar Dahl, professor emeritus og nestor i norsk historieskriving, gikk rett inn i foreningens område, genealogi i norsk historisk forskning. Han presiserte at genealogi var en ekte historisk disiplin, orientert mot egne problemer, men like avhengig av kildegransking og historiske problemstillinger. Han nevnte hvordan lokalhistorie er en viktig del av norsk historisk forskning. Der har det skjedd en profesjonalisering de siste årtiene. Slekthistorie er en viktig del av bygdebøkene, men har langt mindre plass i byhistoriene.

Librarian Marit Lucy, som i 14 år har arbeidet ved Family History Library i Salt Lake City, snakket om norsk genealogi i USA. Hun sa at nordmenn i USA har sterkere tilknytning til hjemlandet enn etterkommere fra andre land. Dette mente hun skyldtes at de norske innvandrere hadde bakgrunn i jordbruk med lang slektstilknytning mens andre innvandrere hadde mer tilknytning til byer og sto i annet forhold til de jordeiende. Hun mente at norske slektsforskere som ønsker å finne slektninger i USA, med fordel kan prøve å søke kontakt med et bygdelag i USA. Og bygdelag er det mange av. Hun delte ut en brosjyre om dem med adresser: "Join a bygdelag". Hun sa at i styret i hvert bygdelag fins det minst én genealog. The

Forening 75 år

Genealogical Society of Utah, en del av The Church of Jesus Christ of Latter Day Saints, hvor slektsforskningsbiblioteket i Salt Lake City er en avdeling, har den største genealogiske samlingen i verden. Der drives det også et stort uttrekningsprogram, hvor blant annet den amerikanske folketellingen fra 1880 snart blir ferdig. Fødsels- og vielsesprotokollene fra Norge er ferdige, dødsprotokollene er under arbeid, men ikke alt er tilgjengelig enda. En del av det er kommet ut på CD. Hun nevnte store tall når det gjaldt samlingene på biblioteket, bl.a. så å si alle norske bygdebøker og slektsbøker. Biblioteket holder fire kurs i året med undervisning i bruk av norske kilder. Flere andre bibliotek i USA har store samlinger av norske bygdebøker og Vesterheim i Madison, Wisconsin har også bygdebøker og en stor samling av de norsk-lutherske kirkebøkene fra norske kirker i USA. Mange som søker å finne sine røtter i Norge, må først bruke amerikanske kilder, f. eks disse kirkebøkene fra de norske menighetene i USA og de amerikanske folketellingene.

Genealogen Tore Vigerust snakket om NSF i norsk genealogi. Det er skrevet lite om foreningen ved 25 og 50 års jubileene. I begynnelsen ble foreningen ledet av akademikere, jurister og historikere. Under krigen ble NSF forsøkt nazifisert, slik at foreningen var uten kontor og adresse. Han varslet en ny antologi over slektsbøker i 2002 med rundt 3000 slektsbøker. Vigerust nevnte at de norske slektsmonografiene er skjevt fordelt med mange borger- og embetsslekter og få husmannsslekter. I foreningens tidsskrift, NST, er det skrevet lite om tiden etter 1800, mest om adel og bondeslekter, lite om husmannsslekter. Vigerust nevnte hvordan

det var et forfall i NST i 1970- og 80-årene med stor avstand mellom historisk forskning og genealogi, men at kvaliteten har økt utover på 90-tallet. På samme måte forsømte NSF sin rolle i 80-årene, og det førte til at DIS-Norge ble etablert i januar 1990. Det gikk 14 år fra det ble foreslått i NSF å kjøpe en PC, til den første maskinen ble innkjøpt i 1995.

Foreningens formann, Lars Løberg, snakket om visjonene, norsk genealogi i 21. århundre. Han siterte den danske Storm Petersen: "Det er vanskelig å spå, særlig om fremtiden". Han sa at genealogien har fornyet seg, ikke bare overklassen, men hver manns slekt. Bygdebøkene har bidratt til dette ved å skaffe mye solid faktamateriale. Dagens forskere har og formidler mer faktakunnskap enn tidligere. Løberg nevnte hvordan økende datamasse gjør at forefedrene nærmest ramler inn. Fremtiden skaper utfordringer:

1. Maskinene finner kandidater, ikke beviser - vi får alltid identifikasjonsproblemer.
2. Det er ingen ende på tilleggsopplysninger som utvider perspektivet fra det lokale til det nasjonale og globale; det stiller store krav til fantasien. Slektsbøkene krever stadig mer enn det genealogiske skjelett. Fremtidens slektsforskere vil ha mer kjøtt på personene.

Om veien videre sa Løberg: krav om mer kjøtt på bena, mer ferdigtygd historie, få råmaterialet ferdig levert, høyere kvalitet, slekthistorien må gi mer kunnskap om samfunnet.

Spennvidden mellom slektsforeningene NSF og DIS-Norge øker med økt spesialisering. Han nevnte som eksempel på spesialisering mulig egen forening for

slektsbokforfattere og for bergverks-slektsforfattere, bok om slektsstevner og slektsbøker.

I den påfølgende paneldebatten innledet Jo Rune Kristiansen Ugulen, medredaktør i NSF's medlemsblad Genealogen, og Jan Eri, leder i DIS-Norge. Eri støttet med henvisning til det islandske Decode prosjektet Løbergs spådom om at man i overskuelig fremtid kan få ut oversikt over sine aner ved å trykke på en knapp. De fleste islendinger vil kunne finne en stor del av sine aner i databasen som dette prosjektet har bygd opp. Eri fortalte også at kilderegistreringsarbeidet i DIS-Norge så langt har utviklet seg meget positivt etter inngåelsen av samarbeidsavtalen med Riksarkivaren tidligere i år, og at dette er en høyt prioritert oppgave for foreningen.

På jubileumsmiddagen lørdag kveld gratulerte de norske og nordiske foreningene jubilanten med gaver og taler, og det gikk nesten sport i å bruke slektskapsmetaforer. DIS-Norge tok rollen som NSF's lillebror da leder Jan Eri overrakte gaven bestående av 5 års gratis serverleie med databasefunksjonalitet på DIS-Norges server.

Feiringen ble avsluttet på lørdag, men allerede påfølgende søndag møttes de nordiske representantene igjen til møte i NORDGEN, ensamarbeidsorganisasjon mellom slektsforskermiljøene i de nordiske landene. NORDGEN fikk ved dette møtet sin første "ordførande" ved Leif Methner fra Genealogiska Samfundet i Finland, og det ble vedtatt å forsøke å avholde en Nordisk Slektsforskerkonferanse på Åland i 2003.

Den dansk-norske kolonitid

av Tarjei Skirbekk

Yngvar Ustvedt trekker den norske delen av Danmark-Norges kolonihistorie frem fra historiens glemmebok.

Yngvar Ustvedt nye bok omhandler nordmenns medvirkning under Danmark-Norges oppbygging av handelsstasjoner og kolonier på det indiske subkontinent. Dette er et aspekt av vår historie som ofte glemmes i norsk (populær-) historie, og overlates til danskene. Forfatterens ønske er klart nok: han ønsker å sette fokus på norske embetsmenn som "anla tonen" og var "de ledende" og de "betydelige personlighetene" i det dansk-norske monarkis kolonier i India. Tiden under Danmark-Norge er også en del av Norges historie, og i den sammenheng er det både interessant og viktig at vår rolle som koloniherre fremheves.

Bokens fokus er omkring den lille kolonien Trankebar. Danmark-Norge ville også ha andeler i det fjerne Østens rikdommer, som på 15-1600 tallet for alvor begynte å strøme inn over Europa. Handelen med India hadde foregått i århundrer. Men den var dominert av arabiske handelsmenn som blant annet fraktet indisk krydder med skip fra India til den arabiske verden, og derfra med karavaner til land rundt Middelhavet. Venezia hadde lenge monopol som europeisk handelssenter for import av eksotiske varer fra Østen. Men etter at Vasco de Gama i 1498 oppdaget sjøveien rundt Afrika, ble veien til Østens rikdommer åpnet for de ledende maritime stormakter i Sør-Europa. Portugiserne etablerte allerede i 1510 Goa som handelsstasjon på den indiske vestkyst. Ved slutten 1500-tallet kom nederlenderne og engelskmennene og brøt portugisernes europeiske herredømme i området.

Fra Østen kunne man importere en rekke ettertraktete varer som var billige både å hente ut og fremstille, men som i Europa ble kostbare luksusartikler.

Foruten porselen og silke fra Kina og bomull fra Coromandel-kysten, så var det krydder, og da spesielt pepper, fra Bengalbukten som var de viktigste varene som ble fraktet til Europa.

Christian IV opprettet i 1616 det dansk-norsk Ostindisk Kompani som skulle drive handel i India. Kongen ønsket å etablere seg på Ceylon, dagens Sri Lanka, og i 1618 seilte fem skip med over 700 mann om bord ut fra København. De skulle etablere Danmark-Norge som en makt i Østen. Overfarten varte i 18 måneder og over 200 av besetningen døde. Bare tre av skipene kom frem til Ceylon i 1620. Flåtens sjef, Admiral Ove Gjedde, ga raskt opp å etablere seg på Ceylon, da han fikk bud om mer vennlig innstilte herskere på det indiske kontinent samt mye og billig pepper. Høsten 1620 ankom de et lite fiskeleie på Indias sørøstkyst som på hindi het "Tarangambadi". Her ble handelsstasjonen og kolonien Trankebar etablert. Danmark-Norges første koloni på det indiske subkontinent var sikret.

Boken gir detaljerte gjengivelser og beskrivelser av de lange overfartene til Trankebar og av de harde forholdene om bord. Inntrykkene som flere av besetningsmedlemmene hadde både om bord og av de stedene man besøkte på veien kommer klart frem. Forfatteren beskriver videre det indre og ofte ensomme liv i de fjerne kolonier. Trankebar forble en dansk-norsk handelsstasjon og koloni fra 1620 til 1845,

og boken følger den nesten 250 år lange historien om de gamle dansk-norske tropekolonier gjennom norske embetsmenns liv og virke. Ustvedt gir utførlige beskrivelser av hvem disse mennene var, deres bakgrunn og livsforløp. Leseren får innblikk i hvordan koloniene ble styrt og hvordan de i lengre perioder måtte klare seg uten særlig kontakt med gamlelandene.

Driften av handelsstasjonene og koloniene var i stor grad i hendene på de utnevnte guvernører og sjefer, som i varierende grad var kapable til å styre etter kongens ønsker. Mange av dem var direkte inkompetente, men flere var hardt arbeidende og lojale. Man forsøkte, med utgangspunkt i Trankebar, og med varierende hell å kolonisere andre deler av det indiske subkontinent og øyer i Bengalbukten. Deler av boken er viet til den lille kolonien Serampore (men "Danmarks nagore" nevnes lite) nord for Calcutta i Bengal, og Danmark-Norges mange forsøk på å kolonisere Nikobarene, eller "Nye Danmark" som de skulle hete. Alle forsøk på å etablere seg på øygruppen mislyktes, fordi de fleste døde av en type malaria kort tid etter ankomsten. Med koloniseringen av Trankebar kom også den evangeliske kirke til India. Misjoneringen var ikke spesielt vellykket, men både kirkene og menigheten som Danmark-Norge etablerte eksisterer fremdeles.

Koloniene ble to ganger okkupert av engelskmenn på grunn av europeiske kriger. Men det ledet aldri til de store krigsutbrudd. I den grad det kom til direkte konflikter, var det med lokale indiske herskere. Engelskmennene besatte kolonien for andre gang i 1808, og først etter Napoleonskrigene i 1814

NYE BØKER

fikk Danmark-Norge tilbake koloniene. Selv om vi da ikke lenger var ett monarki, fortsatte flere nordmenn i den danske konges tjeneste i koloniene. Men etter hvert så ikke Danmark seg lenger tjent med å ha koloniene i India, og i 1845 ble Trankebar solgt til det engelske ostindiske selskap som administrerte det britiske India frem til 1858. Boken avsluttes med et blikk på hva Trankebar, eller Tarangambadi som den nå heter, er i dag: nemlig en liten søvning fiskerlandsby hvor man fremdeles kan se spor etter vår kolonitid.

Ustvedt skal ha honnør for å få frem et aspekt av den dansk-norsk historie som dessverre ofte blir glemt. Det finnes nesten ingen skrifter om norske embetsmenn i de dansk-norsk kolonier. Det er en god idé og et interessant tema som blir behandlet og forsøkt fremstilt.

Historien om Trankebar er skrevet med engasjement og grundighet, men det er ikke et akademisk verk - noe som heller ikke har vært intensjonen. Men ettersom den ikke er det, kan boken virke noe omstendelig og detaljert. Boken blir litt uklart i sjanger, men passerer som en populærvitenskaplig historie. Det kan ellers virke som om forfatteren har gått litt hurtig frem og tidvis blitt fanget i sin egen materie. En noe mer avklarende innledning, tråd og form på stoffet savnes. Boken virker litt bibliografisk og skjematisk oppbygd etter sekundærlitteratur som preges av nettopp bibliografier, loggbøker og per-

sonalhistorie.

Ustvedts fokus er "nordmenn" i Trankebar, mer enn Trankebar og tropekoloniene i seg selv. Men skillet mellom "norsk" og "dansk" historie kan virke litt kunstig. Det kunne kanskje vært interessant å sett på dansk-norsk kolonihistorie under ett.

Selv om vi fortløpende får realhistoriske drypp, kan det historiske bakteppet virke litt uklart. Hvert kapittel åpner med en sides innføring om den kolonihistoriske samtid, men det blir ofte uklart hva de brukes til i teksten. Personalhistorien står av og til litt alene og man kan miste koblingen til konteksten som Ustvedts historie er en del av. Hendelser hjemme i Europa blir ikke viet mye plass, og i liten grad knyttes Trankebar til europeisk historie. Slike koblinger kunne ha klargjort hendelser i koloniene, som for eksempel hvorfor engelskmennene okkuperte Trankebar i 1808.

Danmark-Norge var mellom 1660-1814 et enevelde, men reelt et embetsvelde da flere av kongene ikke var kapable til å styre. Å bli utnevnt til guvernør og sjef i koloniene innebar en uforbeholden lojalitet til København. En kort analyse av de norske embetsmenns lojalitet til monarkiet i forhold til de danske hadde vært interessant. Ustvedt skriver en del om mossingen Jacob Kreting som var sjef for handelsstasjonen og kolonien Seprampore også etter 1814. Men hvorfor var det

fortsatt flere norske embetsmenn i danske tjeneste etter 1814?

Forfatteren har prøvd å være til stede i tiden, noe som gjør fortellingen litt refererende kombinert med litt retoriske vendinger. Forfatteren virker også litt ukritisk i sin behandling av stoffet og har en tendens til å servere generaliserende og personlige ytringer som blir hengende i luften.

Men det er en interessant historie, selv om man ikke blir helt overbevist om at menneskene som Ustvedt ønsker "å få frem fra glemmeboken" fortjener det. Forfatteren mener de norske embetsmenn gjorde en "betydelig innsats", uten at det fremgår i noen overbevisende grad, utover at de var kongens utsendte i koloniene. Ustvedt er utvilsomt en grundig mann. Litteraturlisten viser at han gjort en god grunnlesning før han skrev boken, men han ville nok ha vært tjent med å ha vært klarere på hvordan (og kanskje hvorfor?) han ville fortelle historien enn han nå har tatt seg tid til. Det kan virke som det har gått litt fort og at stoffet ikke har sunket og dermed fått sin selvstendige stemme. Ustvedt har prøvd å hvile på sin egen rutine. Det har han nok også kunnet, for uten den ville nok prosjektet tross alt ikke ha blitt så leseverdig som det er blitt.

Artikkelen er tidligere publisert i Morgenbladet



**Vi ønsker alle våre
lesere en riktig God Jul og
et Godt Nytt År!**

DIS 2002

DIS-arrangement 2002

JANUAR

✓ Torsdag 3. Bodø. Bodø Bibliotek, kl 20.00. DIS-Salten slektshistorielag arrangerer medlemsmøte Tema: Scanning av bilder

✓ Onsdag 9. Oslo. Riksarkivet, Sognsvann, kl 18.00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer medlemsmøte Foredragsholder: Tore H. Vigerust. Tema: Innvandringen til Norge. Foredraget tar utgangspunkt i empirien i Innvandrerarkivet, www.genealogi.no/immigrant/

✓ Lørdag 12. Skjeberg. Skjebergsløtten bibliotek, kl 11.00. DIS-Østfold arrangerer medlemsmøte Foredragsholder: Liv Marit Haakenstad. Tema: Slektsgransking med dataveiledning www.disnorge.no/ostfold/htm/page5.htm

✓ Onsdag 16. Stavanger. Statsarkivet i Stavanger, Bergelandsg. 30, kl 18.30. DIS-Rogaland arrangerer medlemsmøte. Tema: Bli kjent med din datamaskin. Teknisk redegjørelse ved senioringeniør Herman Iversen

✓ Mandag 21. Arendal. Kløckers hus, kl 19.00. DIS-Aust-Agder arrangerer medlemsmøte Årets første møte blir et åpent møte hvor vi ønsker tips og ideer, hva ønsker vi videre?

FEBRUAR

✓ Torsdag 7. Bodø. Bodø Bibliotek, kl 20.00. DIS-Salten slektshistorielag arrangerer medlemsmøte Foredragsholder: NF-journalist Bjørn Tore Pedersen. Tema: Kåre Espolin Johnson og hans slekt.



**Fra arkivdagen.
Foto: Uranienborg Majorstuen
Historielag**

✓ Mandag 18. Arendal. Kløckers hus, kl 19.00. DIS-Aust-Agder arrangerer årsmøte.

✓ Onsdag 27. Stavanger. Statsarkivet i Stavanger, Bergelandsg. 30, kl 18.30. DIS-Rogaland arrangerer årsmøte Tema: DIS-Treff ved Kurt Selland. Etter årsmøtet er det valg av representant fra Rogaland til DIS-Norges landsmøte 20. april 2002

MARS

✓ Onsdag 6. Oslo. Riksarkivet, Sognsvann, kl 18.00. DIS-Oslo/Akershus arrangerer årsmøte

✓ Torsdag 7. Bodø Bibliotek, kl 19.00. DIS-Salten slektshistorielag arrangerer valgmøte for Nordland og årsmøte i

DIS-Salten Foredragsholder: Gunnar Berg. Foredrag: Kåmm i ho - Saltendialekten

✓ Lørdag 9. Skjeberg. Skjebergsløtten bibliotek, kl 11.00. DIS-Østfold arrangerer årsmøte m/valg av representant til DIS Norges landsmøte 2002 Foredragsholder: Jan Bjerketvedt. Tema: Slektsøk på Internett / Digitalarkivet www.disnorge.no/ostfold/htm/page5.htm

APRIL

✓ Torsdag 4. Bodø. Bodø Bibliotek, kl 20.00. DIS-Salten slektshistorielag arrangerer minislekstorg

✓ Lørdag 13. Skjeberg. Skjebergsløtten bibliotek, kl 11.00. DIS-Østfold arrangerer medlemsmøte Foredragsholder: Norunn Klettum. Tema: Genealogi og genetikk Se også www.disnorge.no/ostfold/htm/page5.htm

MAI

✓ Torsdag 2. Bodø. Nordlandsmuseet, kl 19.00. DIS-Salten slektshistorielag deltar på Nordlandsmuseets byutstilling Tema: Byen vårres!

JUNI

✓ Torsdag 6. Bodø. Saltstraumen, kl 19.00. DIS-Salten slektshistorielag arrangerer utflukt Foredragsholder: Arkeolog Mart. Hauglid. Tema: Spor ved Saltstraumen. Utflukt til steinalderbosetningene

✓ Torsdag 13. Bodø., kl 19.00. DIS-Salten slektshistorielag arrangerer medlemsekspedisjon Tema: "Du glemmes ei"

DIS-Hordaland

10-årsjubileum

Helgen 22. og 23. september 2001 feiret DIS-Hordaland sitt 10-årsjubileum med slektsgranskerhelg og festmiddag i våre lokaler i Støpeskjeen.

DIS-Hordaland er det eldste lokallaget i DIS-Norge, det ble stiftet i Bergen 23. september 1991. Det har hele tiden hatt full aktivitet, og antall medlemmer er nå ca 540. Styret i jubileumsåret er forholdsvis ungt, men det er medlemmer av alle aldre i foreningen. I løpet av disse ti årene har foreningen hatt åtte ledere som har drevet foreningen godt. Vi har medlemsmøter hver måned og er godt i gang med kilderegistrering. Ca 20 medlemmer skriver for tiden av kirkebøker, og registreringene blir lagt inn på Digitalpensjonatet på Digitalarkivet. Foreningen jobber også aktivt for å få større aktivitet ute i "distriktene", ved bl. a å få dannet lokalgrupper.

Mye folk fant veien til et flott arrangement. Av stands kan nevnes: Statsarkivet/ Digitalarkivet, Bergen offentlige bibliotek (som for øvrig ble påbygget i fjor og har utvidet sin utmerkte lokalhistorisk avdeling), Billedsamlingen ved Universitetsbiblioteket i Bergen som har utrolig mange bilder, også til salgs digitalt, DIS-Norge som var representert ved lederen, Jan Eri, DISTreff v/Alf Christophersen, Åsane historielag, samt bygdebokforfattere og andre som hadde med seg sine store databaser. Her kunne de besøkende finne sine aner.

Det ble vervet flere nye medlemmer under arrangementet, og mange av disse kjøpte seg slektsgranskerprogram med det samme. Embla og TMG hadde stands der de demonstrerte og solgte sine programmer. DISGEN ble demonstrert av Alf Christophersen. BK ble presentert av et av våre medlemmer, Truls Magnus.

Søndag var det foredrag om bygdebøker v/Arvid Skogseth og om hvordan man lager slektsbøker v/Odd Sørensen. Til slutt holdt statsarkivar Yngve Nedrebø et tankevekkende foredrag om hvor viktig det er å sjekke kildene før man gir noe skriftlig fra seg, enten som slektsbok eller på internett. Han nevnte flere eksempler på bøker der forfatteren hadde fusket med anerkennen. Problemet er at disse feilene blir videreført i andre bøker mm. Det er meget vanskelig å avlive noe som har stått på trykk.

Takker alle som var med på å bidra til et vellykket arrangement!

Lørdagskveld var det jubileumsfest med deilig koldtbord. Det var taler og overrekkelse av gaver til den nåværende og til to tidligere ledere av DIS-Hordaland som var tilstede. Dessverre hadde ikke

de resterende tidligere ledere anledning til å komme. DIS-Norge ved Jan Eri overrakte en kjempesjekk på 5000 kr til Renathe Wågenes som er leder i jubileumsåret. Hun lovet at foreningen skulle finne noe spennende å bruke pengene til.

DIS-Hordaland ønsker å få takke alle som er til stor hjelp for foreningen. I fare for at noen skal bli glemt, ønsker vi likevel å få takke spesielt statsarkivaren Yngve Nedrebø som alltid er klar med en hjelpende hånd og som innehar store kunnskaper vi mang en gang har høstet fra. Også Erik Angell-Hansen med sin alltid høyst trengende kanon. Alle som har bidratt med gode foredrag gjennom tidene. Våre tidligere styreledere og styremedlemmer.

Men vi må ikke glemme medlemmene, uten dem, ingen forening!

ETTERLYSNINGER

ETTERLYSNING 100/2001

Schelander/Syvertsen, Oppland/ Søndre og Nordre Land, 1850-1910

Mitt pikenavn er Monika Schelander. Jeg lurar på om det er noen som kan hjelpe meg med opplysninger om hvor og hvem og hvordan jeg kan få fatt i konkrete opplysninger om min familie. Min oldefar Sigurd Leonard Schelander, leder meg ikke til noen. Det jeg vet, er at han jobbet som gårdsgutt i Lillehammer på en gård ved navnet Rossing. Min oldemor Signe Syvertsen, leder meg heller ikke til noen spor. Hun bodde i Lillehammer. Disse to hadde det man kaller "en hyrdestund" og fikk min farfar. Jeg klarer ikke å finne opplysninger som fører meg til noe konkret.

Monika Støylen
LODDEFJORDLIEN 12,
5171 Loddefjord - tlf : 55 93 52 99
epost : stoe-sch@online.no
medlNr : dn13137

ETTERLYSNING 101/2001

Lin(c)kh(a)usen, Trøndelag?, 1804-1820

Jeg etterlyser Christian Friederich Lin(c)kh(a)usen født 6. september 1777 i Gelting i Schleswig/Holstein i Tyskland. Han kom til Trondheim ca. 1799 sammen med sin bror Ditlev. 30. juli 1804 tok Christian borgerskap som kjøpmann i Trondheim. Hvor han siden ble av, vet jeg ikke, men han er trolig død før 1820. Skulle noen komme over hvor han befant seg og hvor han døde, er jeg takknemlig om dere tar kontakt med meg.

Guttorm Flygel
Hergott E-6, 224, 8517 Narvik
tlf : 76955532
epost : guttorm.flygel@c2i.net
medlNr : 7475

ETTERLYSNING 102/2001

Groth/Stange (Thanke), Bergen, 1708-1764

Søker foreldre til Catharina Margrethe Groth (Grodt,Groot,Gratt) (ca.1708-ett.1764), gift med Anders (Andreas) Stange (Thanke, Thank) (ca.1708-1742), gift den 27-06-1731 i Korskirken i Bergen.

Ole G.Taraldset
Lars Hillesgt 20 B, 5008 Bergen
tlf : 55325737
epost : ogtarald@online.no
medlNr : 3774

ETTERLYSNING 103/2001

Bjerkager, Kvalvåg?, 1840-1904

En av våre medlemmer Jan Nielsen reiskris@online.no har blitt kontaktet fra etterkommere etter John Bjerkager født 1840 og Dorteia født 1847. De hadde bl annet med barna Martin John Burke, John D og Peder Alexander da de emigrerte, mulig rundt 1860 til Midt-Vesten.

Har du opplysninger om familien, vennligst ta kontakt med Jan Nielsen på mailadressen over.

Odd Åkvik, epost: o-aakvik@online.no
medlNr : 6696

ETTERLYSNING 104/2001

Rasch/Schultz/Klæboe/Lorentzen/Grøver, Hadsel/Holdøy/Hanøy i Nord-Norge, 1815-1900

Jeg prøver å finne min tilknytning til navnet Rasch og mine røtter i Nord-Norge, Tromsø, Finnmark.

Jeg lurar på om det er noen som har noe informasjon om familiene Rasch, Schultz, Klæboe, Lorentzen, Grøver? Dette er noen av etternavnene til mine forfedre. Min tipptippoldemor Lorentine Henriette Lorentzen, født 13 aug 1815 Hanøy, død 14 apr 1876 Hadsel, var gift i 1848 med. Mathis Jensen Schultz født 6 jun 1815, død 10 jul 1896 Holdøy.

Hvem var foreldrene til Lorentine H. Lorentzen? Jeg lurar på om det er noen som har litt historie om gårdene på Holdøy? Jeg er interessert i Lorentines aner og etterkommere ?

Jeg er etterkommer etter Ida Augustha Rasch Mathiasdatter født 5, febr 1852 Holdøy, død 1880 Holdøy. Hun er datter av Mathias og Lorentine.

Hans Roger Rasch
Kalihaugen 15, 5268 Haukeland
Tlf: 55 24 91 02
e.post. roger-rasch@c2i.net
medlNr : dn13875

ETTERLYSNING 105/2001

Dahle/Syvertsen, Drammen/Ål/Drøbak, 1835-1900. Røvik, Inderøya, 1815-1900

Jeg etterlyser forfedrene til mine tippldeforeldre Hartvig Johan Dahle og Anne f. Syversen (Syvertsatter?). Hartvig var født på Strømsø i Drammen i 1835, hans mor er trolig Oline Dahle (f. Drammen 1790). Han var salmaker. Anne var født i Hallingdal i Ål i 1837. De giftet seg ca. 1860, og fikk barna Anna f. 1862, Oline f. 1866, Hilda 1869-1954, Hartvig f. 1874, Marie f. 1877 og Borghild f. 1880. Både Hartvig og Anne levde fortsatt i 1900, da i Drøbak.

Jeg er også interessert i informasjon om slektene bak Haldor Larsen Røvik (ca.1815-ca.1860), født på Inderøya (Nord-Trøndelag), og hans kone Nikoline Petersdatter (f. 1819), født i Sør-Trøndelag. De bodde ca. 1860 på Søgjerdet gård, Inderøya, med sine barn Johan f. 1847, Hanna 1848-1921, Anna 1852-1929, Nekoline 1854-1939 og Anthonie f. 1858.

All opplysning om ovennevnte og deres forfedre mottas med takk.

Aleksander Bratlie
Stasjonsvn. 10, 1396 Billingstad
tlf: 66849802 epost: albratli@online.no
medl.nr: 13709

ETTERLYSNING 106/2001

Asbjørnsen, Christiania?, 1870-1900

Jørgen Asbjørnsen ble født 5.12.1873, trolig i Christiania. Han emigrerte til Amerika 12.3.1893. Faren jobbet trolig i trelastbransjen og var aktiv skøyteløper i samme klubb som Sonja Henies far. Jørgen hadde minst to søstre, Anna og Inga, og en bror, Ben.

Har noen informasjon om denne familien?

Jostein Kvandal
Skogveien 136, 1369 Stabekk
epost : jostein.kvandal@online.no
medlNr : 7750

ETTERLYSNING 107/2001

Ragnhild Arntsdtr Lund, Onsø, 1744-1828

Jeg søker forfedre / slekt til Ragnhild Arntsdtr Lund, også skrevet Ragnhild M, og Ragnhild Christine, g.m. lensmann Iver Pedersøn Bruun den 29. jan 1768 i Onsø krk i Østfold. Basert på alder ved vielse og begravelse er Ragnhild født 1744 /45.

Hverken fødsels- eller konfirmasjonsprotokoll er funnet i Smaalenenes Amt. Heller ikke er det funnet forbindelse til familier Lund i Onsø og omegn. Den eneste person ARNT som er funnet, er Arnt Svane g.m. Birgithe Kolberg, men Ragnhild er ikke funnet blant deres 7 barn, 1740-53, (Onsø Mini I 1733-1814). Enhver informasjon som kan føre til Ragnhilds (og Ivers) foreldre, blir hjertelig mottatt.

Oddvar H Lien
Jaktlia 29C, 1361 Østerås (Bærum)
e-post ohlien@frisurf.no
DIS medlNr:4527

ETTERLYSNING 108/2001

Smukkestad/Fleitscher, Telemark/Asker /Oslo, 1915-1928

Min mormor het Marie Smukkestad, f.1900 i Lunde i Telemark. Hun ble gift med John Fleitscher, f.1900 ukjent sted. Hun skal ha tjenestegjort hos en familie i Skotfoss - senere hos en familie i Asker. Om det finnes noen som har noe som helst om disse to, ville jeg være veldig takknemlig.

Turid Fleitscher Skånvik
Bjørnheimveien 2 d, 1086 Oslo
tlf : 22103537
epost : turids@netcom.no
medlNr : 10085

ETTERLYSNING 109/2001

Ellefsen, Nesodden-Oppegård-Oslo, før ca. 1867

Kan noen hjelpe meg å finne opplysninger om min bestefar Oluf Olsen Lerdal 1.des.1867-23.feb.1930. Han var gift med Johanne Edvardsdatter Fagerlien. Jeg finner ikke noen opplysninger om hans slekt bakover, og er takknemlig for all hjelp.

Marit Ellefsen
Thorudveien 36, 1912 Enebakk
tlf : 64 92 72 52
epost : eteam@online.no
medlNr : 14091

ETTERLYSNING 110/2001

Paulsdatter/Brude, Sellø/Grytten/Borgund, 1840 - 1880

Etterlyser foreldre til Anna Sylvina Paulsdtr., f. 7.9.1845 i Sellø pr.gjeld. Gift 30.7.1877 med Lars Ingebrigtsen Brude i Kvankjos, Lødingen pr.gjeld. Lars er f. 11.8.1842 i Grytten pr. gjeld (Møre og Romsdal). Annas far sitt navn er Paul Nilsen, gardmann, Borgund. I følge folketellingen i 1865 tjenestegjorde Anna Paulsdtr. på garden Dybedal i Sellø sogn. Alle opplysninger mottas med takk!

Lars Tjelta Larsen
Lauvastølveien 13, 4027 Stavanger
tlf : 51546350 epost: lar-la2@online.no
medlNr : dn13096

ETTERLYSNING 111/2001

Elling/Tønder, fra Meldal til Nordland, 1732-

Er det noen som har hørt om Ellend (evt. Elling e.l.) Eriksen (f. Lien), f. 1705 i Meldal? I skifte etter moren, Gunhild Ellendsdatter, i 1738 står det oppført at han var i Nordland. I 1732 fikk han en uektefødt datter, Mille, med prestedatteren Gidsken Olsdt. Tønder. Dette var sikkert ikke særlig populært. Kanskje var det derfor har reiste? Vet at flere fra Meldal reiste nordover. Kanskje hadde han kjente der? Hører gjerne om dem også.

Inger Bjørnaas
Grindal, 7393 Rennebu
tlf : 72426149
epost: ibjoerna@frisurf.no
medlNr : 9810

ETTERLYSNING 112/2001

Nilsen/Olsdatter, Sverige - Bro/Kjöla, 1830-1900 Hagerup/Lindmark/Johansen, Sverige/Halden/Kristiania, 1850-1900 Markussen, Danmark/Sverige, 1900-

Er det noen som vet noe om Anders Nilsen, f. 1830?, og hans kone Anna Marie Olsdatter, f. 1838?. Begge skal ha kommet fra Sverige, henholdsvis Bro og Kjööla. De fikk en sønn som het Nils Olaf Andersen, f. 1871 eller 1876. Det er mulig de fikk to barn til som het Josefine og Birger Alfred. Jeg er ikke sikker på når de kom til Norge, men første sikre opplysning jeg har om dem, er fra folketellinga over Kristiania fra 1900.

Jeg leter også etter Johanne Charlotte Hagerup, f. 1848?, og hennes mann Karl Lindmark eller Olaf Johansen. Disse skal også ha kommet fra Sverige (Johanne fra Dalarne) til Halden en gang før 1878. Hun var seildukmaker-ske, og han menes å ha vært kgl. hoffs-komaker. Jeg tror de flyttet ganske raskt til Kristiania. De fikk en datter som het Flamme Elevine Georgine Lindmark, (16.09.1876 - 1945).

ETTERLYSNINGER

Til slutt vil jeg skyte et blindskudd. Jeg etterlyser også Elna Sørine. Hun kom til Danmark fra Sverige. Der giftet hun seg med Sigurd Markussen (21.07.1915 - 05.12.1977).

Hvis noen kan hjelpe meg med opplysninger om disse, eller med gode tips om hvor jeg kan lete (internett-adr. i Sverige og evt. Danmark), ville jeg bli glad.

Mette Nilsen
Tøyenhøgda 31, 1488 Hakadal
epost: pea2@online.no
medlNr : 11122

ETTERLYSNING 113/2001

Andersen/Kristoffersen/Wiulsrud, Hallingdal/Borre, 1785-1850

Herman Andersen ble født ca. 1785-1795 i Hallingdal. Han flyttet til Vestfold med sønnen Sievert (Syver) Hermansen f. 1815 i Hallingdal. Herman Andersen kjøpte gården Holtan i Borre i 1830. I 1848 overdro han den til sønnen. Jeg ville gjerne vite litt om hans bakgrunn i Hallingdal, hans foreldre, kone etc.

Sønnen Sivert (Syver) Herman(sen) Holtan giftet seg med Kirsten Jeanette Petrine Oline Olsdatter f. 1814. De ble viet i Borre kirke 12 april 1841. Forlovere var: Herman Andersen, Holtan, brudgommens far, og Ole Kristoffersen, Wiulsrud(?), brudens far. Jeg er også interessert i å få vite litt mer om Ole Kristoffersen, Wiulsrud el. Hasle, og om hans kone og deres aner. Både de og Herman Andersen er tipp-tipp-oldeforeldrene mine.

Lita Gauslaa
Breidablikkbakken 10, 3911 Porsgrunn
epost: jakob.gauslaa@c2i.net
medlNr: 10150

ETTERLYSNING 114/2001

Torjussen/Torgersen/Havig, Svea på Hedmarken/Sigdal, 1730-1890

Er det noen som har opplysninger om Martin Torjussen eller Torgersen, født 1862, muligens i Øyer, Oppland.

Lill-Reidun Andersen
Bekkelaget, 2450 Rena
epost: bergeta@online.no
medlNr: dn13220

ETTERLYSNING 115/2001

Brun/Bruun, Kristiania/Drammen, 1865 - 1900

Jeg søker mer informasjon om min tip-poldefar Ole Christian Brun (kan ha skrevet etternavnet slik: BRUUN) som bodde i Kristiania sammen med sin familie under folketellingen i 1865. Han var født i Drammen. Jeg finner han ingen steder etter denne folketellingen. Jeg søker all informasjon jeg kan finne om denne slekten så alt kan være til hjelp.

Tor-Magne Bruun
Torsheim, 1592 Våler i Østfold
tlf: 69277169 epost: toro72@frisurf.no
medlNr : 13066

ETTERLYSNING 116/2001

Henrikson, Skatval (Nedre-Stjørddal), 1776-1814. Erik Henrikson f. 1776 d. 1814 og Anne Henriksson (har ingen fødselsdata).

Disse 2 hadde barna: Henrik Skatvalsaunet, Ole Eriksen f. 01.01.1805 på Skatval (Nedre Stjørddal) i Nord-Trøndelag - d. 15.12.1885 (min ane), Jon Nordtrøa f. 1812 og Per Fløtrø f. 1814.

Jeg greier ikke å finne ut hvor Erik og Anne Henriksson kom ifra. Finner ikke noen opplysninger om dem i digitalarkivet, og kirkebøkene fra den tid i Nedre Stjørddal står så utydelig at jeg ikke greier å tyde hva som står skrevet der. Håper noen kan hjelpe meg å finne ut hvor Erik og Anne kom kom ifra og event. opplysninger om deres foreldre.

Sissel Endresen
Schubelersgt. 2 A, 0577 OSLO
tlf : 22193659
epost : tord-jo@online.no
medlNr: 11001

ETTERLYSNING 117/2001

Rosenberg/Rue/Jacobsen, Skien/Porsgrunn - Danmark?, 1700-1750

Jeg etterlyser foreldrene til skreddermester Mads Pedersen Rosenberg f. 1733 (Danmark?), viet i Skien 24.5.1760 til Karen Marlene Nilsdtr. Rue f. 1734, datter av skreddermester Nils Hansen Rue f. 1705 og Marlene Jacobsdtr. f. ca. 1710, Skien/Porsgrunn. Jeg etterlyser også foreldrene til Niels og Marlene. Mads og Karen Marlenes sønn, Jens Petter ble gift med Margaretha Jacobsdtr., datter til los Jacob Jacobsen og Anne Margaretha Jensdtr. Jeg etterlyser også deres aner.

Steinar A. Feness Christiansen
Edif. El Faro I Apt. 305, Urb. El Faro
E-29649, Mijas-Costa (Malaga), Spania
tlf : 0034 952 46 51 76
epost : csteinar@hotmail.com
medlNr : 13640

ETTERLYSNING 118/2001

Bjørnsen/Sivertsen, Scholerud/Norderhov, 1760-1820

Jeg leter etter opplysninger om: Tipp-oldefar: Andreas Syvertsen, f.8.4.1815 Haug annex, Ringerike, gift med Lovise Jensdatter, f.20.3.1822 Oust eie, Bærum. Tipp-tipp-oldefar: Sivert Bjørnsen, f. 1795 Scholerud, Norderhov, gift med Kari Pedersdatter, f.1797 Alme Norderhov.

Tipp-tipp-tipp-oldefar: Bjørn Sivertsen, f.1764 Norderhov gift med Ragnhild Ulriksdatter, f.1763 Norderhov.

Anne Winje
Postb.215 Skøyen, 0213 Oslo
epost : annwinje@online.no
M.nr.10790



DIS-NORGE (SENTRALT)

epost@disnorge.no	Foreningen DIS-Norge
kontor@disnorge.no	DIS-Norges kontor
leder@disnorge.no	Leder i DIS-Norge
nestleder@disnorge.no	Nestleder i DIS-Norge
kasserer@disnorge.no	Kasserer i DIS-Norge
styre@disnorge.no	Hele styret i DIS-Norge
valgkomite@disnorge.no	Valgkomiteen i DIS-Norge

INTERNETT-TJENESTER:

webmaster@disnorge.no	Web-ansvarlig i DIS-Norge
postmaster@disnorge.no	Ansvarlig for e-post og -lister
lindis@disnorge.no	Ansvarlig for Internett-serveren LinDIS
dba@disnorge.no	Databaseadministrator
lenker@disnorge.no	Ansv. for ressurslenkene web
sfbasen@disnorge.no	Ansv. for Slektforskerbasen
medlemstilbud@disnorge.no	Ansv. for medlemstilbudene
etterlysning@disnorge.no	Ansv. for etterlysninger

AKTIVITETSUTVALGENE (AU) V/LEDER:

distreff@disnorge.no	AU for DISTreff
internett@disnorge.no	AU for Internett
kildereg@disnorge.no	AU for kilderegistr.
lokallag@disnorge.no	AU for lokallag
samarbeid@disnorge.no	AU for samarb. og utadr. virk.
slekt-og-data@disnorge.no	Redaksjonen for Slekt og Data
slektsfaglig@disnorge.no	AU for slektsfaglig veiledning
slektsprog@disnorge.no	AU for slektsprogrammer

DIS - ØSTFOLD

epost@of.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@of.dinsnorge.no	Leder

DIS-OSLO/AKERSHUS

epost@oa.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@oa.dinsnorge.no	Leder

DIS-HEDMARK

epost@he.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@he.dinsnorge.no	Leder

DIS-OPPLAND

epost@op.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@op.dinsnorge.no	Leder

DIS-BUSKERUD

epost@bu.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@bu.dinsnorge.no	Leder

DIS-VESTFOLD

epost@vf.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@vf.dinsnorge.no	Leder

DIS-TELEMARK

epost@te.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@te.dinsnorge.no	Leder

DIS-AUST-AGDER

epost@aa.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@aa.dinsnorge.no	Leder

DIS-VEST-AGDER

epost@va.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@va.dinsnorge.no	Leder

DIS-ROGALAND

epost@ro.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@ro.dinsnorge.no	Leder

DIS-HAUGALAND

epost@ha.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@ha.dinsnorge.no	Leder

DIS-HORDALAND

epost@ho.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@ho.dinsnorge.no	Leder

DIS-SOGN OG FJORDANE

epost@sf.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@sf.dinsnorge.no	Leder

DIS-MØRE OG ROMSDAL

epost@mr.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@mr.dinsnorge.no	Leder

DIS-SØR-TRØNDELAG

epost@st.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@st.dinsnorge.no	Leder

DIS-NORD-TRØNDELAG

epost@nt.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@nt.dinsnorge.no	Leder

DIS-SALTEN SLEKTSHISTORIELAG

epost@sa.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@sa.dinsnorge.no	Leder

DIS-TROMS

epost@tr.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@tr.dinsnorge.no	Leder

DIS-FINNMARK

epost@fi.dinsnorge.no	Hovedpostkasse
leder@fi.dinsnorge.no	Leder

Hjelp! Virusepidemi!

av Alf Christophersen

I den siste tiden har det alle har fryktet, slått til i mer eller mindre grad, en mail-virusepidemi som rammer de fleste DIS-medlemmer. Vi får være glad at det ser ut til at det gjør liten skade i denne omgang, men hva så med neste episode?

Spesielt ille har det nye viruset Badtrans.B vært. Hovedårsaken har vel først og fremst vært at det kom til landet umiddelbart etter det ble lansert. Det ble oppdaget 24. november, og allerede dagen etter var infeksjonene i full gang.

Vi kan vel ikke forvente at alle medlemmer laster ned daglig det som kalles virussignaturer til sitt antivirusprogram, men man bør likevel gjøre dette ofte.

HVORDAN?

Virus sprer seg på flere måter, og med alle på nett er det nå mye enklere å spre dem, f.eks. som attachment til en mail, som embedded (Badtrans.B) i en mail (forutsetter dog en programfeil i Outlook Express som ble rettet i Service Pack 2 til IE v. 5.5. for at det skulle bli utført automatisk).

Jeg har kjøpt det beste virusprogrammet som var tilgjengelig i forfjor, hvorfor fikk jeg da likevel en virusinfeksjon? Det lages daglig nye virus, og ingen programmer kunne for to år siden kikke i en krystallkule og forutsi hvordan Badtrans skulle se ut for å gjenkjenne det i infiserte mail som du får i dag. For at virusprogrammet til enhver tid skal vite hvordan virusene som sprer seg i dag, ser ut, må du hente det som kalles virussignaturer på nettet og oppdatere ditt program med disse. Virussignaturer er tekststrenger som vi finner igjen inne i virusprogramvaren. Det er signaturer som hærverkmakerne legger igjen som skrytealbum, tilsvarende tag-

gere på husvegger som legger igjen karakteristiske tegn som identifiserer hvem som begikk hæverket. Heldigvis får en si. Det medfører at de som skaper programvare for å rense en maskin for virusinfiserte filer, får en litt lettere jobb med å fjerne søpla og likevel kanskje la selve programmet overleve.

Forutsetningen for at ditt virusprogram blir fortløpende oppdatert med slike signaturer, og evt. at man en gang i blant også oppdaterer selve programmet i tilfelle programmereren har kommet på bedre metoder for å administrere verktøyet eller for å identifisere og fjerne virus.

Det er helt og holdent ditt ansvar å holde din maskin oppdatert med siste virussignatur, som kanskje ble lagt ut for 10 minutter siden. Les manualen nøye og se nøye etter i beskrivelser av hvordan du fortløpende skal oppdatere signaturer. Noen programmer gjør dette automatisk en gang i blant i løpet av dagen hvis du er tilkopledd nettet, andre ganger må du bevisst inn på en hjemmeside for leverandøren for å finne oppdateringene. Pass dog på at du henter ned oppdatering av signaturene og ikke programmet.

HJELP.

Jeg får masse meldinger om at jeg har en virusinfisert maskin, men jeg har ikke sendt ut en eneste mail den siste uken, bare lest post. Tja, likevel kan mailerne ha rett. Du kan ha lest en eller flere virusinfiserte mail uten å være klar over det, og virusprogrammet spør ikke deg om det får lov til å sende noen hundre mail for deg til alle i adresselisten din og til avsendere av post du har markert som ulest fordi du ønsker å komme tilbake til mailen senere (men har glemt det i mellomtiden).

Hvis du likevel ser etter, har det kanskje kommet inn noen nye filer i Windows-katalogen eller Windows\System i det siste, f.eks. kernel32.exe. Hvis du finner sistnevnte, i tillegg til den ekte systemfilen kernel32.dll, så har du nok blitt truffet av Badtrans. Din maskin er infisert, og du må få dette fjernet før du gjør noe mer. Et annet ferskt virus hadde flere trinn med fanteri som det ikke satte i drift før det etter 3 måneder slettet BIOS'en (komponenten som styrer helt basale input og output-funksjoner) og maskinen går i mer eller mindre evig dvale. En kollega kom en dag til oss og beklaget seg over at alle ikonene på skrivebordet flyttet seg hver gang hun skulle starte et program via skrivebordet og kunne bare få dem til å starte via startmenyen. Det gikk kjapt å konkludere at et virus hadde slått til, og det viste seg at det var kun et par få dager igjen før viruset ville stryke ut BIOS'en.

TA VIRUSFAREN ALVORLIG. DEN RAMMER DEG NÅR DU MINST FORVENTER DET!

Bruker du IE og Outlook, pass på om det kommer nye oppdateringer via nettet. Oppdater i hvert fall allerede nå til IE v. 6, eller i det minste legg inn Service Pack 2 hvis du har IE 5.5. Kutt helt ut å bruke versjoner med lavere nr enn dette. Kjøp deg et datablad med CD som har nødvendig programvare tilgjengelig. Sørg deretter for å holde virusprogramvaren din oppdatert jevnlig. Minst en gang i uken bør du sjekke om du må gjøre det manuelt. Enklest er det om du oppdaterer virusprogramvaren til en versjon som laster inn nye signaturer uten at du behøver å styre dette.

De fleste av dem jeg har truffet på som sier stolt at de aldri rammes av virus, har jeg nå fått virusinfisert mail fra i den senere tid, så hvis du er en av dem, Good luck. Jeg regner med snart å få en mail fra deg med Badtrans.B J

Nr. 1-2002 kommer i mars.
Neste nr. deretter kommer i juni 2002.
Stoff til neste nummeret må være redaksjonen i hende innen 1.februar 2002.